

Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор,
Шавад тира аз беҳирад рӯзгор.

ҲАҶТАНОМА АЗ 20-УМИ ИЮЛИ СОЛИ 1932 НАШР МЕШАВАД

№30 (12514)
23 июли
соли 2025

ОМУЗГОР

НАШРИЯИ ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН www.omuzgor-gazeta.tj

Бунёди миллати мутамаддин аз маориф оғоз меёбад. Бинобар ин, ғамхорӣ кардан ба илму маориф, яъне, ҳалли масъалаҳои дар ин самт ҷойдошта – сармоягузори ба ҳотири рушди нуруи инсонӣ мебошад. Махз ба ҳамин хотир, мо дар сиёсати иҷтимоии Давлату Ҳукумат рушди бонизомии соҳаи маориф, мақому манзалати омӯзгор ва фароҳам овардани шароити мусоиду беҳтарро барои наврастони ҷавонон яке аз самтҳои афзалиятнок доништа, барои рушди ин соҳаи муҳимми низомии иҷтимоӣ ҳамаи ҷораҳои заруриро роҳандозӣ карда истодаем. Мақсад аз амалӣ сохтани тамоми иқдомот дар самти рушди илму маориф баланд бардоштани сатҳи саводнокиву маърифатнокии миллат, мунтазам беҳтар гардонидани сатҳи сифати таълим ва тарбияи кадрҳои ба талаботи замона ҷавобгӯӣ мебошад. Фаромӯш набояд кард, ки пешрафти давлат ва ояндаи ободии Ватан аз сатҳи донишу маърифатнокии мардум вобастагии мустақим дорад. Зеро бесаводӣ, ҷаҳолат ва хурофот ба инсон танҳо бадбахтӣ меоварад ва боиси ақибмонии ҷомеа ва касодии давлат мегардад.

Эмомалӣ РАҲМОН

СОЗАНДАГӢ

Ифтитоҳи кӯдакистон дар ноҳияи Мир Сайид Али Ҳамадонӣ

20 июл Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар идомии сафари қорӣ дар кӯчаи ба номи Исмоили Сомонӣ шаҳраки Москваи ноҳияи Мир Сайид Али Ҳамадонӣ муассисаи томактабиро ифтитоҳ намуданд.

Ба Роҳбари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иттилоъ доданд, ки бинои дуошёнаи муассиса дар майдони 0,56 гектар сохта шуда, аз 2 ҳуҷраи қорӣ, 6 хонаи ҳоби кӯдакон, 8 айвонча, майдони бозӣ барои кӯдакон, толорҳо барои гузаронидани машғулияти ҷорабиниҳо, ошхона, ҳаммом ва анбор барои нигоҳдории сӯзишворӣ иборат мебошад.

Сохтмони бино аз моҳи сентябри соли 2023 оғоз ёфта, баъди мавриди истифода қарор гирифтани он имкон пайдо шуд, ки дар як вақт 150 кӯдак ба таълиму тарбия фаро гирифта шаванд. Ба тарбияи кӯдакон 30 мураббӣ машғул мешаванд.

Иншоот илова ба нақшаи ҷорабиниҳо бахшида ба ҷашни 35-сола-

гии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо маблағгузориҳои Бонки ҷаҳонӣ аз тарафи ширкати сохтмони Ҷамъияти дорой масъулияти маҳдуди «Строй Центр» сохта шудааст.

Баъди шиносӣ бо муассисаи

тозабунёд Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба қорҳои сохтмонӣ баҳои баланд дода, барои дар руҳияи ҳештаншинисиву меҳанпарастӣ тарбия намудани хурдсолон ба масъулин дастури тавсияҳо доданд.

ДАР ИН ШУМОРА:

Иштирок ва суҳанронии вазир дар ҷорабини сатҳи баланд дар қароргоҳи ЮНИСЕФ

2

Заминаи бунёди давлатдорӣ милли

4

Рӯ ба мактабу омӯзгор биёрем!

5

«Шарора»: имконот, истироҳат ва мушқилот

9

Адабиёт: инсон ва ғиромидошти табиат

10

Қордон, пуртаҷриба ва иқдомпеша

14

ТАВАҚҚУҲ

Агар хоҳед, ки аз навоҳариҳои соҳаҳои маориф ва илм оғох бошед, асноду ҳуҷҷатҳои соҳаро сари вақт дастрас намоед, аз дастовардҳои хонандагони тоҷик иттилоъ ёбед, маводу матолиби судмандро доир ба соҳа мутолиа намоед, ҷолибтарин нигоштаҳоро оид ба умдатарин масоили рӯз биомӯзед, пас ба саҳифаи расмӣи вазорат дар шабақаҳои иҷтимоии Facebook ва Telegram – «Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон» пайваст шавед.

QR – коди саҳифаи расмӣи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шабақаҳои иҷтимоии Facebook ва Telegram

Почтаи электронӣ «Омузгор»: p.omuzgor@maorif.tj

Телефон барои тамос: 225-81-55

ПАҲНОИ ҶАМКОРӢ

Иштирок ва суҳанронии вазир дар чорабини
сатҳи баланд дар қароргоҳи ЮНИСЕФ

18 июли соли 2025 дар қароргоҳи ЮНИСЕФ (шаҳри Нью-Йорк, ИМА) чорабини сатҳи баланд таҳти унвони «Ҳуқуқи кӯдак ва инноватсия: имкониятҳо дар Тоҷикистон ва берун аз он» баргузор гардид. Чорабинӣ бо ташаббуси Намояндагии доимии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назди Созмони Милалӣ Муттаҳид ва бо дастгирии ЮНИСЕФ баргузор шуда, ба масъалаҳои таҳкими ҳуқуқи кӯдакон тавассути истифодаи технологияҳои рақамӣ ва зехни сунъӣ бахшида шуд.

Мақсади асосии чорабинӣ муаррифии имкониятҳои навоари рақамӣ ва зехни сунъӣ дар татбиқи Ҳадафҳои рушди устувор (SDG) ва беҳтарсозии шароити зиндагӣ ва ҳуқуқи кӯдакон буд. Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун яке аз кишварҳои пешсаф дар минтақа, ки Стратегияи миллии зехни сунъӣ то соли 2040-ро қабул намудааст, дар ин ҳамаи мавқеи худро дар сатҳи байналмилалӣ муаррифӣ кард.

Чорабиниҳо бо суҳани ифтитоҳӣ Намояндаи доимии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назди Созмони Милалӣ Муттаҳид Чонибек Исмоил Ҳикмат оғоз бахшида, аҳамияти чорабиниҳо дар таҳкими ҳуқуқи кӯдак тавассути навоариҳои рақамӣ ва зехни сунъӣ таъкид намуд. Ӯ изҳор дошт, ки Тоҷикистон бо роҳнамоии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамеша ба таъмини ҳуқуқи манфиатҳои кӯдакон ва фароҳамсозии шароити мусоид барои рушди онҳо афзалият медиҳад.

Дар идома директори шарикӣ бо ҷомеаи байналмилалӣ дар ЮНИСЕФ Мандип О'Брайен суҳанронӣ намуда, аз дастовардҳои муштарак Тоҷикистон ва ЮНИСЕФ дар самти ҳимояи ҳуқуқи кӯдакон ёдовар шуд.

Сипас вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Раҳим Саидзода дар мавзӯи «Ҳуқуқи кӯдак ва дастовардҳои Тоҷикистон дар ин

самт» суҳанронӣ намуд. Вазир дар оғоз зикр кард, ки дар партави сиёсати хирадмандонаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳимоя ва пуштибонии оила, модар ва кӯдак дар меҳвари сиёсати иҷтимоии давлат қарор дорад.

Вазир таъкид намуд, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи кӯдак дар сатҳи Конститутсия мустаҳкам гардида, тибқи моддаи 34-и он модар ва кӯдак зери ҳимоя ва ғамхории махсуси давлат қарор доранд. Тарбияи кӯдакон дар муҳити оила, рушди ҳамаҷонибаи шахсият ва таъмини ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои ноболигон ва аъзои ғайриқобили меҳнати оила, чузъи муҳимми сиёсати иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шумор меравад.

рақамии таълимӣ ва дигар иқдомҳои муштарак ёдоварӣ карда шуд. Вазир бо қаноатмандӣ қайд намуд, ки ҷалби кӯдакон ба таҳсилоти томактабӣ дар даҳсолаи охир аз 12,3% (соли 2015) ба 23,7% (соли 2025) расида, бо ташаббус ва таваҷҷуҳи бевоситаи Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар панҷ соли оянда 800 муассисаи томактабӣ ва 1000 муассисаи таҳсилоти миёна бунёд мегардад.

Дар қисмати хулосавии баромади худ вазири маориф ва илм таъкид кард, ки танҳо қабули қонуну барномаҳои роҳи ҳалли мушкилиҳо буда наметавонанд. Онҳо замонро арзиш пайдо мекунанд, ки дар амал татбиқ шаванд ва ба зиндагии кӯдакон таъсири воқеӣ расонанд. Мо бояд роҳҳои ҳалли мушкилоти глобалие, ки кӯдакон имрӯз ба онҳо ду-

тир дошта бошем, ки ҳар кӯдак бояд дар муҳити амн ба воя расад, имкони озодаи омӯзиш, бозӣ ва рушдро дошта бошад. Биёед, яққол ҷаҳонро бунёд кунем, ки дар он ҳар кӯдак худро амн эҳсос кунад, хандаш шунида шавад ва ба орзуҳои расида тавонад. Дар кори ҳамаи намояндагони ЮНИСЕФ, кишварҳои аъзои СММ, Шурои миллии зехни сунъии Тоҷикистон, коршиносони соҳаи маориф ва намояндагони ширкатҳои инноватсионӣ иштирок намуданд.

Чорабинӣ аз се қисм иборат буда, ҳар кадоми он ба мавзӯҳои калидӣ бахшида шуда буд. Қисмати аввал ба суҳанронҳои ифтитоҳии намояндагони Тоҷикистон ва ЮНИСЕФ ва муаррифии наворҳои марбут ба пешравиҳои кишвар бахшида шуд. Дар қисмати дуюм мизи мудаваар ва муҳокимаи интерактивӣ баргузор гардид, ки дар он масъалаҳои нақши зехни сунъӣ дар таҳсилот ва ҳимояи ҳуқуқи кӯдак мавриди баррасӣ қарор гирифт. Қисмати сеюм муколамаи иштирокчиён ва ҷамъбасти натиҷаҳои муҳокимаҳо дар бар гирифт.

Чорабинӣ Тоҷикистонро ҳамчун ҷониби фаъол ва ташаббускор дар истифодаи зехни сунъӣ ба манфиати иҷтимоӣ, баҳусус, дар самти маориф ва ҳифзи ҳуқуқи кӯдакон муаррифӣ намуда, фазои муносиб барои густариши ҳамкориҳои байналмилалӣ, ҷалби бахши хусусӣ ва муаррифии таҷрибаи кишвар дар сатҳи ҷаҳонӣ фароҳам овард.

Зимни суҳанронӣ аз нақши ЮНИСЕФ дар татбиқи Стратегияи миллии ҳифзи иҷтимоии аҳоли барои давраи то соли 2040, рушди барномаҳои

чор мешаванд, аз ҷумла, факри фарогир, набудани дастрасӣ ба таҳсилоти босифат ва монеаҳо дар соҳаи тандурустиро пайдо намоем. Дар хо-

Бо ифтихори бузург ва эҳсоси сарфарозӣ ғолиб омадани хонандагони лаёқатманди тоҷик дар Олимпиадаи байналмилалӣи математика (ИМО-2025), ки аз 10 то 20 июли соли 2025 дар шаҳри Саншайн-Кости иёлати Квисленди Австралия баргузор гардид, ба тамоми мардуми Тоҷикистон, омӯзгорон, падару модарони арҷманд ва алаҳусус, иштирокдорони ғолибдор самимона табрик ва таҳният меғӯям.

Дастовардҳои шоистаи хонандагони кишвар – Машрафҷон Иномов ва Олимҷон Тухтаров, ки сазовори медалҳои нуқра гардидаанд ва Меҳрубон Юсупов, ки мақоми ифтихориро ба даст овард, моёи ифтихори тамоми мардуми Тоҷикистон аст. Ин муваффақиятҳо нишон медиҳанд, ки наврастони ҷавонони мо бо тақия ба дониш, заҳмат ва дастгирии пайваста метавонанд дар ар-

Лаёқатмандон дастгирӣ меёбанд

Табрикоти вазири маориф ва илми ҷумҳурии Тоҷикистон ба муносибати ғолибияти хонандагони тоҷик дар олимпиадаи байналмилалӣи математикӣ

саи байналмилалӣ Парчами Тоҷикистонро бо ифтихор баланд бардоранд.

Ин ғолибияти таърихӣ,

бешубҳа, самари сиёсати хирадмандонаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар самти дастгирии ҳамаҷонибаи рушди соҳаи маориф ва тарбияи насли наврас мебошад. Бо раҳнамоии Пешвои муаззами миллат имрӯз наврастони ҷавонони тоҷик дар маркази таваҷҷуҳи давлат қарор доранд ва ба шарофати шароити фароҳамшуда имконият пайдо мекунанд, ки истеъдоду дониши худро дар сатҳи ҷаҳонӣ нишон диҳанд.

Бояд ёдовар шуд, ки раванди омодагӣ ва сафарбарсозии дастаи мунтахаби Тоҷикистон ба ҷунин олимпиадаҳои сатҳи ҷаҳонӣ дар доираи амалисозии Барномаи давлатии дарёфт ва рушди истеъдодҳо барои солҳои

2021-2025 сураи гирифта, тамоми ҳароҷоти он аз ҳисоби маблағҳои бучетӣ амалӣ шуда истодааст.

Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар оянда низ барои дастгирии хонандагони боистеъдод, омӯзгорон ва таъмини рушди устувори низомии маориф кӯшиши бештар ба харҷ хоҳад дод.

Ба ғолибони олимпиадаи мазкур сикатмандӣ, саодатмандӣ ва қомеъҳои рӯзафзун орзу намуда, умед дорем, ки онҳо дар оянда низ бо дастовардҳои нави илмӣ шарофи илм ва маорифи тоҷикро баланд мебардоранд.

Бо қамолҳои хушнудӣ,
Раҳим САИДЗОДА,
вазири маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дар Тоҷикистон 10 ёдгории таърихӣ фарҳангӣ ёфт гардид.

ДАСТОВАРД

21 июли соли 2025 дар Фурудгоҳи байналмилалӣ шаҳри Душанбе дастаи мунтахаби хонандагони тоҷик, ки дар Олимпиадаи 66-уми байналмилалӣ математика (ИМО) иштирок намуда, бо медал ба Ватан баргаштанд, гарму самимӣ истиқбол гирифта шуданд.

Зимни истиқболи ғолибон муовини вазири маориф ва илм аз таваҷҷуҳи хоссаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам

20 июли соли равон дар шаҳри Саншайн-Кости иёлати Квисленди Австралия баргузор гардид, Ҷумҳурии Тоҷикистонро 6 хонандаи лаёқатманд намояндагӣ карданд. Хонандагони мо бо маҳорати баланди зехнӣ ва тайёрии амиқ тавонистанд, натиҷаҳои назаррас ба даст оранд.

Машрафчон Иномов ва Олимҷон Тухтаров сазовори медалҳои нукра ва Меҳрубон Юсупов бо ҷойи ифтихорӣ кадронӣ гардиданд.

Олимпиадаи байналмилалӣ мате-

Пирӯзӣ дар олимпиадаи байналмилалӣ

Эмомалӣ Раҳмон ба рушди қобилияти зехнии наврасону ҷавонон ва дастгирӣ ҳамашакли онҳо дар самти иштирок дар олимпиадаҳои сатҳи ҷаҳонӣ ёдовар шуда, зикр намуд, ки маҳз ҳамин ғамхорӣ пайваста ва шароити фароҳамгардидаи мусоид имкон додааст, ки ҷавонон дар чунин олимпиадаҳои сатҳи баланд соҳиби ҷойҳои намоён гарданд.

Муовини вазир бо ифтихор иброд дошт, ки ин қомеъӣ ба рушди минбаъдаи таҳсилоти риёзии хонандагон ва болоравии нуфузи илми тоҷик дар арсаи байналмилалӣ замина мегузорад.

Ёдовар мешавем, ки дар ин олимпиадаи бонуфузи ҷаҳонӣ, ки аз 10 то

матика аз соли 1959 инҷониб баргузор мегардад ва Ҷумҳурии Тоҷикистон аз соли 2005 узви он аст. То ба имрӯз хонандагони тоҷик, дар умум, соҳиби 7 медали нукра, 28 медали биринҷӣ ва 58 ҷойи ифтихорӣ гардидаанд.

Иштироки бомуваффақияти дастаи Тоҷикистон дар олимпиадаи имсола на танҳо нишонаи омодагии сатҳи баланди хонандагон, балки таҷассумгари сиёсати маорифпарваронаи Давлату Ҳукумати кишвар ва заҳмати омӯзгорон мебошад.

Маркази матбуоти
Вазорати маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Иштироки фаъоли хонандагони тоҷик дар Озмуни байналмилалӣ «Нозирони навраси ҳаракат»

Аз 16 то 19 июли соли 2025 дар шаҳри Гулистон Озмуни байналмилалӣ «Нозирони навраси ҳаракат» бо иштироки дастаҳо аз 7 давлати аъзои ИДМ – ҷумҳуриҳои Тоҷикистон, Ўзбекистон, Қирғизистон, Қазоқистон, Федератсияи Россия, Озарбойҷон ва Беларус баргузор гашт.

Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар ин озмуни байналмилалӣ дастаи «Нозирони навраси ҳаракат»-и МТМУ №42-и шаҳри Душанбе намояндагӣ намуд.

Аъзои дастаҳо байни ҳам аз рӯйи намудҳои «Азназаргузаронии сафороӣ», «Донишмандони қоидаҳои ҳаракати роҳ», «Чархи амонӣ», «Танзимгари наврас», «Дастаи ман», «Гуруҳҳои ташвиқотӣ», «Пурдонҳо» ва «Тарғибгари наврас» қувваозмӣ карданд.

Дар ҷамъбасти дастаи «Нозирони навраси ҳаракат»-и МТМУ №42-и шаҳри Душанбе аз рӯйи намудҳои «Азназаргузаронии сафороӣ» сазовори ҷойи якум, «Танзимгари наврас» сазовори ҷойи дуюм ва «Пурдонҳо» сазовори ҷойи сеюм ва аз ҳисоби даставӣ сазовори ҷойи сеюм гардид.

БУНЁДКОРӢ

Синфхонаҳои иловагӣ дар деҳоти Ҷӯбек ва Заркӯҳ

20 июл дар доираи сафари кории Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ноҳияи Мир Сайид Али Ҳамадонӣ раиси вилояти Хатлон Давлаталӣ Саид дар деҳаи Меҳрвари Ҷамоати деҳоти Ҷӯбек синфхонаҳои иловагӣ дар назди муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 30-ро ифтитоҳ намуд.

Иттилоъ дода шуд, ки бинобар сабаби зиёд шудани хонандагон эҳтиёҷ ба сохтмони синфхонаҳои иловагӣ дар муассисаи мазкур ба миён омада буд. Бо афзоиш ёфтани аҳолии деҳа шумораи хонандагони муассиса ба 1852 нафар расида, айни ҳол дар 31 синфхона дар се баст таҳсил доранд.

Синфхонаҳои иловагӣ ба маблағи 1 миллиону 692 ҳазору 954 сомонӣ аз тарафи Бунёди миллии иҷтимоии маблағгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон барои 240 нафар дар ду баст сохта шуд. Бино дуошӯна буда, аз 4 синфхона ва як хучраи корӣ иборат мебошад.

Аҳли маориф аз чунин тухфа изҳори миннатдорӣ намуда, ваъда доданд, ки насли наврасро дар руҳияи худшиносӣ ва ҳунароӣ тарбият мекунанд.

Бояд зикр намуд, ки дар нимсолаи якуми соли равон дар шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон 21 иншооти нави таълимӣ, аз ҷумла, 120 синфхона бо 3000 ҷойи нишаст дар як баст ва 6000 ҷой дар ду баст мавриди истифода қарор дода шуд.

Аз соли 2007 то имрӯз дар вилояти Хатлон 3394 нафар омӯзгори ҷавон соҳиби замини наздихавлигӣ, замини

полезӣ ва қарзҳои имтиёзнок гардиданд. Танҳо дар соли 2025 123 омӯзгор аз ин имтиёзҳо бархӯрдор шуданд.

20 июл дар доираи сафари кории Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти мамлакат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ноҳияи Мир Сайид Али Ҳамадонӣ

бо иштироки муовини раиси вилояти Хатлон Анзурат Абдусаломзода дар деҳаи Марғоби Ҷамоати деҳоти Заркӯҳ бинои синфхонаҳои иловагӣ барои 240 ҷойи нишаст дар ду баст дар назди муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №44 мавриди баҳрабардорӣ қарор гирифт.

Иттилоъ дода шуд, ки бинобар сабаби зиёд шудани шумораи хонандагони муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №44 эҳтиёҷ ба сохтмони синфхонаҳои иловагӣ дар муассисаи мазкур ба миён омада буд.

Синфхонаҳои иловагӣ ба маблағи 1 миллиону 764 ҳазору 682 сомонӣ аз ҷониби Бунёди миллии иҷтимоии маблағгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон барои 240 нафар дар ду баст сохта шуд. Бино дуошӯна буда, аз 4 синфхона ва як хучраи корӣ иборат мебошад.

Иншооти варзишӣ ва сайёҳӣ ба истифода дода шуд

Дар доираи сафари кории Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ноҳияи Мир Сайид Али Ҳамадонӣ раиси вилояти Хатлон Давлаталӣ Саид дар деҳаи Сафедоби Ҷамоати деҳоти Панҷрӯд иншооти варзишӣ ва сайёҳиро ба истифода дод.

Иншооти варзишӣ бо сифати баланд ва ҷавобгӯ ба талаботи замони муосир аз тарафи соҳибкори маҳаллӣ Юсуфҷон Юсуфов ба маблағи 383 ҳазор сомонӣ сохта шуда, бо таҷҳизоти замонавӣ мучаххаз гардидааст.

Масоҳати умумии иншооти мазкур 3 гектарро ташкил дода, дар ҳудуди он ду майдончаи варзишӣ барои бозии футбол сохта шудааст. Баъди ба истифода додани иншоот 5 нафар сокини маҳаллӣ бо ҷойи кори доимӣ таъмин гардиданд.

Бо таваҷҷуҳ ба ин ки варзиш дар ҷаҳони муосир яке аз василаҳои муҳимтарини муаррифии миллату давлат ба ҳисоб меравад, раиси вилоят аз ҷавонон даъват ба амал овард, ки бештар ба варзиш машғул шаванд ва тарзи ҳаёти солимро шугли доимии худ интихоб намоянд.

21-уми июли соли 2025 дар толори Иттифокҳои касабаи вилояти Хатлон нишастии матбуотии раёсати маорифи вилояти Хатлон бо иштироки беш аз 50 нафар намояндаи воситаи ахбори омма баргузор гардид.

2024-2025, 84,7% дар Маркази миллии тестии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шуданд.

Хонандагони вилоят дар олимпиадаҳои ғаннии ҷумҳуриявӣ 800 медал

800 медали хонандагони вилоят

Сардори раёсати маориф Зиёдулло Абдуллозода дар назди рӯзноманигорон оид ба бурду бохт ва дастовардҳои соҳаи маориф дар нимсолаи якуми соли 2025 муфассал ҳисобот дод. Бо қаноатмандӣ зикр гардид, ки бори аввал дар таърихи соҳаи маорифи вилоят 27 хатмкунанда соҳиби аттестати аълои универсалӣ ва равиявӣ бо медали тилло ва нукра гардиданд. Аз ин шумора 2 нафар бо аттестати аълои универсалӣ ва 25 нафар бо аттестати аълои равиявӣ сарфароз шуданд.

Ҳамчунин, зикр шуд, ки аз 39 409 нафар хатмкунандаи соли таҳсили

(49 адад тилло, 105 адад нукра ва 646 адад биринҷӣ) ба даст оварданд, ки ин нишондиханда нисбат ба соли гузашта 259 медал зиёд мебошад.

Дар идомаи нишаст рӯзноманигорон доир ба масъалаҳои муҳим, аз ҷумла, сафарбар намудани омӯзгорон ба истироҳатгоҳҳо, ваъзи таъмири муассисаҳо, мушкилоти компютерҳои корношоям, татбиқи барномаи «Khonish» саволҳои пешниҳод намуда, ҷавобҳои мушаххас дарёфт карданд.

Ҳадамоти матбуоти
раёсати маорифи вилояти Хатлон

Вазорати фарҳанг 5 номинатсияи навро барои дохилнамоӣ

ба Феҳристи мероси ҷаҳонии ЮНЕСКО пешниҳод намудааст.

САМАРАИ ВАҲДАТ

Дар ташаккули давлати муосири Тоҷикистон қабули Конститутсия аҳамияти бузург амалию сиёсиро касб намуд. Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистони соҳибистиклол ҳамчун ҳуҷҷати муҳими сарнавиштсоз дар роҳи бунёди давлатдории муосири тоҷикон, пайвастании он бо ҷомеаи ҷаҳонӣ, ҳифзи манфиатҳои миллӣ, таъмини амнияти давлатӣ, субот, ваҳдат ва ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои инсон нақши барҷастаи таърихӣ дорад. Бояд гуфт, ки ба Конститутсия ҳамчун ҳуҷҷати сиёсӣ ҳуқуқӣ бо дарназардошти инкишофи муносибатҳои ҷамъиятӣ тағйири иловаҳо ворид мегардад. Бинобар ин, бо гузаронидаани ислохотҳои конститусионӣ дар кишвар (солҳои 1999, 2003 ва 2016) ба Конститутсия тағйири иловаҳои дахлдор ворид карда шуд. Дар баробари ин, ислохот барои танзими муносибатҳои сифатан навест, ки ба рушди давлатдории миллӣ робитаи мустақим доштанд, заминаи муҳим гузошт. Аз ҷумла, дар он шароити мураккабу печ дар печи ҷанги шаҳрвандӣ Иҷлосияи XVI Шурои Олӣ баргузор гардид, ки он дар давраи навини давлатдории тоҷикон чун саҳифаи таърихӣ тақдирсоз сабт шу-

дааст. Дар ин иҷлосия иҷрои рисолати таърихӣ – вазифаи аз вартаи ҳалокат эмин доштани миллат, меъмори давлати навини тоҷиконро Президенти

асри XXI ба шоҳроҳи бузурге ворид гардид, ки ҳадафи он бунёди ҷомеаи озоди шаҳрвандӣ ва таъмини зиндагии осуда мебошад. Воқеан, сулҳу ваҳдат ба кишвари мо имконият дод, ки дар арсаи ҷаҳонӣ эътибору нуфузи бештар пайдо намояд, ҳамчун давлати сулҳхоҳу ваҳдатфар эътироф гардад ва бесабаб нест, ки созмонҳои байналмилалӣ ва доираҳои илмӣ ва сиёсии кишварҳои ҷаҳон таҷрибаи сулҳи тоҷиконро меомӯзанд ва онро ҳамчун падидаи нодир ва боарзиш дар таърихи сулҳофарини байналмилалӣ доништаанд. Нақши Ваҳдати миллӣ дар таҳкими пояҳои Истиқлоли давлатӣ хеле назаррас буда, самарайи сулҳу ваҳдати комил буд, ки давоми ин солҳо дар кишвар садҳо корхонаи саноатӣ бо ҳазорҳо ҷойи кори навест, муассисаҳо ва иншооти соҳаи маориф, тандурустӣ, неругоҳҳои хурду бузург, роҳҳо ва нақбҳои бунёду таҷдид карда шуданд. Ба шарофати Ваҳдати

маи дастовардҳои миллати мо баъди Истиқлоли давлатӣ, бешубҳа, Ваҳдати миллӣ, сулҳу оромӣ ва суботи сиёсӣ мебошад. Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ дар Тоҷикистон роҳи рушду тақомули минбаъдаи кишварро равшан сохт.

Нақши созандаи сулҳу ваҳдат, маҳсусан, дар самти таҳким ва тақмили давлатдорӣ, ки амалан заминаҳои зарурии ҳифзи истиқлоли миллӣ, тамомияти арзии кишвар, ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрвандро таъмин мекунаанд, возеҳ зоҳир гардид.

Дар замони муосир арзишҳои Ваҳдати миллӣ боз ҳам афзудаанд ва бамаврид аст, ки се ҷавҳари Ваҳдати миллиро таъкид намоем:

Якум, сулҳи тоҷикон дарси таърихиест, на танҳо барои ҳуди мо, ки ба ҷомеаамон осоиштагӣ овард, балки барои он қисми ҷаҳоне, ки ноором, ҷанге, барои кишварҳое, ки дар даргириҳои дохилӣ қарор доранд, на-

ЗАМИНАИ БУНЁДИ ДАВЛАТДОРИИ МИЛЛӢ

мамлакат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳасурона ба дӯши худ гирифтанд. Маҳз дар ҳамин иҷлосияи таърихӣ роҳ ба сӯйи фардои нек ва амалигардии ормонҳои миллӣ кушода шуд. Бо азму талошҳои фарзанди абармарди миллат 27-уми июни соли 1997 Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ дар Тоҷикистон ба имзо расид. Ба шарофати ба имзо расидани созишномаи тақдирсоз таъвонистем, ки ба муноқишаҳои дохилӣ ва муқовимати мусаллаҳона хотима бахшида, ба марҳалаи навини Тоҷикистон, гузоштани пойдевори сулҳ, таъмини Ваҳдати миллӣ ва дар ин асос ба эътидол овардани фаъолияти соҳаҳои хоҷагии халқи Тоҷикистон ва рушди онҳо оғоз намоем. Ҷумҳурии Тоҷикистон бо сарвари Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз оғози

миллӣ чор ҳадафи стратегии мамлакат: таъмини истиқлоли энергетикӣ, амнияти озуқаворӣ, раҳой аз бунбасти коммуникатсионӣ ва саноатикунонии босуръати кишвар амалӣ мегардад. Илова бар ин, бунёди корхонаҳо ва истеҳсоли маҳсулоти рақобатпазирӣ воридотивазкунанда ба роҳ монда шуда, иқтисодӣ содироти мамлакат сол то сол тақвият меёбад. Тоҷикистон дар марҳалаи сифатан нави рушди иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ қарор дошта, ба кишвари дорои низоми муосири муносибатҳои бозаргонӣ, иқтисоди миллии рушдбанда ва фазои мусоид табдил ёфтааст.

Қадру манзалати Ваҳдати миллиро ҳар як фарди миллат бояд дарк намояд ва баҳри пойдеории он ҳамвора талош намояд. Дар ин ҳусус Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон чунин қайд кардаанд: «Арзиши муқаддаси таърихӣ ва омили муҳимтарини ҳа-

мунаи бехтарин ҷиҳати ба созиш омадан аст.

Дуюм, имтиҳоноти таърих боз як бори дигар исбот кард, ки тоҷикон ворисону меросбари ориёни асил буда, соҳиби тамаддуни оламшумул ва фарзандони абармард мебошад, зеро бо ибтиқори Пешвои миллат андешаи миллӣ галаба карда, Ваҳдати миллӣ дар кишвар таҳким ёфт.

Сеюм, ин падидаи таърихӣ барои дарки худшиносии воқеии миллӣ тақони бузург бахшид.

Дарвоқеъ, Ваҳдати миллӣ дар рушди ҳаёти иҷтимоиву иқтисодӣ, фарҳангиву ҳуқуқӣ ва сиёсӣ, ислохоти рухҳои давлатдорӣ аз рӯйи принципҳои соҳибхотирӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягонагии Тоҷикистон нақши мондагӯр дорад.

Чомӣ ШЕРАЛИЗОДА,
доценти факултети ҳуқуқшиносии
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

ИБТИКОР

ҶАМҲОРИ ЯТИМОН

Мусаллам аст, ки дарахт бо обу инсон бо меҳр месабад. Фарзанди одам ҳамеша ба дилгармӣ ва ба меҳру муҳаббати самимӣ ниёз дорад. Бахусус, дар ҳоле, ки як нафар ятим менамояд, бештар ниёзманди чунин меҳру ғамхорӣ мешавад. Аз ин ҷиҳат эҳсоси хуштар нест, вақте ки инсон ятимро хурсанду хандон месозад, зеро ятимон дар зиндагӣ афсурдаву дилзурда, ниҳоят нозуктаб ва бештар аз ҳама, ба пуштибонии муҳаббат ниёз дорад.

Аз рисолати инсонист, ки агар ятимро дар ҳолати нороҳатӣ ва афсурдагӣ бинад, ӯро хурсанд ва эҳсоси бекасиву ятимиро аз ӯ дур кунад. Гузаштагони мо дар ҳузури ятимон ҳатто сила кардани сари фарзанди хешро нораво донистанд. Ятим будану набудан ба хости ҳуди кас вобаста нест, балки он амри тақдир қисмат мебошад.

Бояд гуфт, ки Давлату Хукумати кишвар ҳанӯз аз солҳои аввали соҳибистиклолӣ ҳифзи иҷтимоии гурӯҳҳои ниёзманду осебпазирӣ аҳолиро ҳамчун самти асосии сиёсати худ муайян намуда, фароҳам овардани шароити таҳсил ва

қору фаъолиятро барои хеш ҳадафи муҳимтарин қарор додаанд. Маврид ба ёдоварист, ки Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аёдати шахсонӣ яққаду танҳо, табақаҳои ниёзманди ҷомеа, ғамхорӣ ба ятимону бепарасторонро аз фазилатҳои неки инсонӣ меҳисобанд. Дар ин замина, давоми солҳои Истиқлоли давлатӣ бо мақсади нигоҳубини ятимон ва дар шароити хонаводагӣ ба воя расонидани кӯдакону наврасон садҳо нафар кӯдак аз ҷониби шахсонӣ хайрхоҳ ба фарзандӣ қабул карда шудаанд ва шахсоне, ки бо меҳру муҳаббати беандоза ва эҳсону парасторӣ таълиму тарбияи кӯдакони ятимро ба уҳда гирифтаанд, амали савобро ба анҷом мерасонанд.

Тавре Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид менамоянд: «Ман ҳеҷ вақт ягон ятими кулро дар нимароҳ наменамонам, меомӯзонам, тарбия мекунам ва ба ҳаёти мустақилона гусел менамоям».

Ҳанифа ҚУРБОНОВА,
мураббии Маркази дастгирии
оила ва кӯдаки №1-и
ноҳияи Шохмансур

МАКТАБИ ОЛӢ

Филиали ДДМ: 11 нафар соҳиби дипломи аъло гардид

16 июли соли 2025 дар филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе маросими ботантанаи супоридани дипломҳо ба хатмкунандагон баргузор гардид. Дар он директори, директори иҷроия ва мушовири Сафорати Федератсияи Россия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон М. В. Власова иштирок ва суханронӣ карданд.

Директори филиал С. В. Трофимов хатмкунандагонро неруи таҳкимбахши рушди босуръати кишвар номид, зикр намуд, ки бигзор, дипломи донишгоҳ омили муваффақияти шумо дар шоҳроҳи зиндагӣ гардад.

Директори иҷроия Рустам Ғанизода қайд намуд, ки барои хатмкунандагони филиали ДДМ ба номи М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе дипломи таҳсилоти

оли мазкур ҳамеша бо номи Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иртибот мегирад, зеро бо ташаббуси Сарвари давлат филиали яке аз донишгоҳҳои пешсафи ҷаҳон дар пойтахти Тоҷикистон ифтитоҳ гардид. Мавсуф, ҳамчунин, аз Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Сафорати Федератсияи Россия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дастгирии ҳамешагӣ ва иштироки фаъл дар ҳаёти муассиса изҳори сипос кард.

Шоистваи таъкид аст, ки соли 2025 филиали ДДМ ба

номи М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанbero 105 нафар хатм кард, ки аз ин шумора 11 нафар соҳиби дипломи аъло шуд. Муҳассилине, ки филиалро хатм карданд, аз рӯйи ихтисосҳои заруртарин барои ҷомеа – забоншиносӣ, математика, муносибатҳои байналмилалӣ, геология, менечер ва химикҳо мебошанд.

Н. ОХУНЗОДА,
«Омӯзгор»

Дар истироҳатгоҳи «Зинг»-и ноҳияи Ванҷ таътили тобистонаи хонандагон хотирмон мегузарад.

МУЛОҶИЗА ВА ПЕШНИҲОД

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар тамоми сафарҳои кори худ ба шахру навоҳии ҷумҳурӣ нахуст бо кормандони соҳаи маориф, аз ҷумла, устодону омӯзгорон вохӯрда, бо қору фаъолияти онҳо шинос мешаванд. Сарвари давлат дар ин сафару вохӯриҳо ба таври муқаррарӣ ҳоксорона по ба остонаи муассисаҳои таълимӣ мегузоранд, ба синфхонаҳо ворид мешаванд ва паси миз нишаста, бо мактабиён – хонандагон рӯ ба рӯ суҳбат анҷом медиҳанд. Чунин рафтору муносибат, суҳбату муоширати падарона бо мактабиён магар мояи шарафу ифтихори аҳли маорифи кишвар ба шумор намеравад? Гузашта аз ин, муҳиту фазои инсондӯстона ва оӣ аз тақаллуфу ҳангома, ки бо ташири хеш ба ину он таълимгоҳ Сарвари давлат ба вучуд меоранд, оё мучиби ибрат, ҳидоят сабақ ба руасои шахру навоҳӣ, ҷамоати дехоту шаҳракҳо намебошад? Президенти мамлакат ҳамеша ва ба гунаи муқаррар дар байни мардуми заҳматкаш буданро мояи сарфарозӣ медонанд ва дар қулли вохӯрию мулоқотҳои онҳо, суҳанронҳои онҳо дар ҷашну тантанаро, аз ҷумла, дар Паёми соли нави худ ба Мадҳис Оӣ аз масъулин даъват ба амал меоранд, ки зуд-зуд ба назди сокинони деҳу музофот рафта, аз ҳолу аҳвол, қору бор ва вазъу шароити зиндагӣ пурсон шаванд, зеро мардуми ташнаи як суҳани самимӣ, дилрас ва болидарӯна мебошанд. Ва дигар ин ки, чунин сафарҳои вохӯрию бо сокинони шахру навоҳии мамлакат, бахусус, кӯҳистони дурдаст вазифаю рисолат ва масъулияти ҷони мақомдорон ба шумор меравад. Мутаассифона, мушоҳида ба бардоштҳои воқеӣ бозгӯӣ онанд, ки дар маҳалло боздиду вохӯриҳои намоёндогони мақомоти иҷроияи ҳукуматҳои шахру навоҳӣ бо сокинон, ба вижа, аҳли маориф, омӯзгорону устодон дар сатҳи зарурӣ ва дилхоҳ қарор надорад. Ҳароина, вомехӯранд, раисону муовинони онҳо дар ҳукуматҳои шахру навоҳӣ, ки фаъолияти қори худро ба соҳаи маориф, пешрафти таълиму тарбия, бунёди биноҳои нави муассисаҳои таълимӣ, ғамхорӣ зоҳир намудан ба омӯзгорон, хусусан, мутахассисони ҷавон ва таъмини онҳо бо имтиёзоти пешбинишуда аз ҷониби Ҳукумати кишвар равона кардаанд. Аммо дар маҷмӯ, аксар ҳангом намоёндогону мутаассаддиҳои ҳукуматҳои шахру навоҳӣ ба муассисаҳои таълимӣ дар иртибот ба ягон ҷашн, ё ифтиҳои бинои наву синфхонаҳои иловагӣ ва зарурати қорӣ ташири меоранд. Ҳол он ки роқими ин сатрҳо борҳо дар навиштаҳои худ таъкид карда буд, ки раисону муовинони соҳавии онҳо дар ҳукуматҳои маҳаллӣ ҳеҷ ҷойи нигаронӣ надорад, агар ба ҳеҷ ташири расмӣ ва тантанаро ҷорабиние ба таълимгоҳҳои қаламравашон

Рӯ ба мактабу омӯзгор биёрем!

қадам гузоранд, дар дафтари қори омӯзгорон бо онҳо суҳбати судманду самимӣ биороянд, аз ҳолу аҳвол ва фаъолияти мушкilotи мавҷуда дар раванди таълиму тарбия воқиф шаванд. Айни ҳол лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мақоми омӯзгор» дар арафаи қабул шудан қарор дорад, лозим аст, ки таъмоми фаъолият ва саъйю талоши аҳли ҷомеа, хусусан, мақомотҳои ҳукумати иҷроияи шахру навоҳӣ ба соҳаи маориф, мактаб ва бехбуд бахшидан ба сатҳи таълиму тарбия, бехтару хубтар гардондани вазъи зисту маишати устодону омӯзгорон ва дастгирию ҳавасмандсозии ин қишри воқеан, фидоию заҳматкаш нигаронида шавад, зикри чанд нуқтаҳо перомони ба таври қонунанда ва ҳамаҷониба ҳавасманду қадрдонӣ нагардидани омӯзгорону устодони собиқадору таҷрибамаанд, дастгирии мутахассисони ҷавон ва дилсард шудану тарки мактаб қадрани онҳо ба сабаби мавҷуд набудани шароити зарурӣ барои зисту маишаташон лозим медемонем, ки баён намудани он ҳама аз манфиат ҳолӣ нест.

Ҳавасмандию қадрдонии омӯзгорону устодон ва ҳайати педагогии муассисаҳои таълимӣ имрӯз танҳо вазифаи таълимгоҳҳо набуда, балки ҳукуматҳои шахру навоҳӣ, ҷамоатҳои шаҳраку дехот, сардорони раёсату мудирони шӯъбаҳои маориф ба ин масъала сидқан, бо қамолӣ эҳтирому арҷгузорӣ бояд муносибат кунанд. Бояд зикр намуд, ки имрӯз вазифаи аввалиндараҷаи раисони ҳукуматҳои шахру навоҳӣ, сардорони раёсату шӯъбаҳои маориф, масъулони ҷамоатҳои дехоту шаҳракҳои қадрдонӣ арҷгузории омӯзгорони варзидаи собиқадор ва муваффақу пешқадам ба шумор ме-

равад. Боиси нигаронист, ки иддае аз соҳибмақомони ҳукуматҳои маҳаллӣ ба ин масъала аз қавле, «аз паси панҷа» менигаранд ва баҳри ҳавасманд намудани устодону омӯзгорон, аслан, талошеву кӯшише ба ҳарҷ намедиҳанд. Боре дар яке аз ҷорабиниҳои ҷашнӣ, ки бо иштироки намоёндогони ҳукумати ноҳия дар маркази ҷамоате мегузашт, дар баробари маърузаву суҳанронҳои, ташиқи рақсу сурудҳои сарояндагон, қисмати (гӯё!) қадрдонии шахсони муваффақу пешқадам сурат гирифт. Намоёндои ҷамоат танҳо бо таърифу ситоиш аз чанд раиси маҳалла ва бо сипосномаю ифтихорнома қадрдонӣ намудани онҳо иктифо қард, ки ҳозиринро ба ҳайрат гузошт. Наход дар қаламрави ҷамоат чанд омӯзгору директори воқеан, заҳматкашу кӯшо фаъолият намекардаанд, ки сазовори суҳанони нек ва ифтихорнома гарданд? Як сабаби дилсардӣ бо ҷӯшу хуруш ва руҳияи барозанда ба баланд қадрдонии сатҳи таълиму тарбия ва донишзҳудқунии хонандагон дар муассисаҳои таълимӣ мусоидат накардани омӯзгорон магар маҳз дар чунин омилҳо нанхуфтааст? Аз ин рӯ, вақти он расидааст, ки масъалаи қадрдонӣ арҷгузории омӯзгорон боз ҳам бештар дар меҳвар қарор гирад. Ҳангоми ба нафақа баромадани онҳо ҳатман дар ҷаласаи тантанавӣ, ба ин мақсад муовини раиси ноҳия оид ба маорифу фарҳанг ва тандурустӣ, сардори раёсат ё шӯъбаи маориф, раиси ҷамоат (ё шаҳрак), директори таълимгоҳ мутақиман ширкат намуда, бо қадрдонии заҳматҳои чандинсолаи омӯзгорон дар вазъияти бошукӯҳ онҳоро ба нафақа гусел кунанд. Бо ин амал, аз як тараф, агар аз самарани заҳматҳои худ омӯзгори собиқадор хушҳол гардад, аз ҷониби дигар, барои омӯзгорони ҷавон чунин

арҷгузорӣ дарси ибратомӯз хоҳад гардид. Яъне, онҳо аз мушоҳидаи чунин манзараи муассир ба ҳулосае меоянд, ки барои ба қуллаҳои баланди шаъну шараф ва эҳтирому арҷгузорӣ расидан ба мисли ин омӯзгорон ранҷу заҳмати ҳамвора бояд бикашанд. Ана, дар ин ҳолат тир ба ҳадаф мерасад, қадру манзалат ва мақому ҷойгоҳи омӯзгор баланд мегардад. Масъалаи ҳалталаб ва нозуку ҳассоси дигар, ки ба пешрафту рушди соҳаи маориф ва ҳавасманд қадрдонии омӯзгорон, алаҳқусус, му- тахассисони ҷавон тақони қиддӣ хоҳад бахшид, ҳамоно бо имтиёзоти муқаррарқадрида, хусусан, бо замини наздиҳавлигӣ таъмин намудани онҳо мебошад.

Вақти он расидааст, ки дар қадами аввал сохтмони хоҳгоҳҳоро барои омӯзгорони ҷавоне, ки дар дигар шахру навоҳӣ зиндагӣ ба сар мебаранду масофа аз мактаб то маҳалли зисташон хеле дур аст, вусъат бахшида, ба таъмини муассисаҳои таълимӣ бо омӯзгорон қадди сунъӣ ба вучуд наорем. Тавре ҳамагон оғаҳи доранд, дар нишастҳои матбуотии соли гузашта раҳбарияти Вазорати маориф ва илм босароҳат эълон дошт, ки барои минбаъд қалби омӯзгорон ба қорҳои берун аз мактабӣ манъ қадридааст. Аммо боиси ташвишу изтироб аст, ки ҳанӯз дар баъзе шахру навоҳӣ мутаассаддиҳои масъулони ҳукуматҳои маҳаллӣ, сардорони раёсату шӯъбаҳои маориф ва директорони муассисаҳои таълимӣ омӯзгоронро худсарона ба қорҳои дигар, ки ба фаъолияти педагогии онҳо ҳалал мерасонад, фаро мегиранд. Дар баланд қадрдонии нуфузу обрӯ ва мақому ҷойгоҳи омӯзгорон худӣ онҳо низ бояд талош ва азму саъй намоёнд. Имрӯз бе омӯзиши бардавом, донишу тафаккур ва ҷаҳонбинии пешрафтаи интеллектуалӣ, мутолиаи фаровон, донишдони нозукию ҷузъиёти технологияи навини замони муосир ва қор бо ин васоит наметавон гули сари сабади маҳфили ҷорабиниҳои қадрид. Шикояту заифноӣ, пайваста дар иҷрои қору амале баҳонаҳоеро, аз қабилӣ «вақти сарқорӣ надорам», «аз уҳдаи ин қор намебароям», «вазифаи ман аз чунину чунон амалҳо иборат нест» ва амсоли инҳоро шафеъ овардан дигар дархӯри пешаи омӯзгорӣ нест.

Воқеан, омӯзгорӣ пешаи шарофатмандона буда, ба маснади бузургӣ расидани соҳибони ин пеша аз омилҳои таъсиргузор, ки дар боло зикр қардем, вобастагии қалон дорад.

Шодӣ РАҶАБЗОД,
«Омӯзгор»

РИСОЛАТ

Омӯзгор будан на танҳо қасб, балки масъулияти бузургӣ ахлоқӣ, маънавӣ ва иҷтимоист. Дар миёни садҳо хонандае, ки ҳар рӯз ба синфхона ворид мешаванд, на ҳамаи онҳо дониши хуб ва нисбат ба дарс шавқу ҳавас ва имқониятҳои зеҳнӣ доранд. Гурӯҳи муайяни хонандагоне ҳастанд, ки онҳо дар дарс сустхон, дер-

Пешаи пуршараф

фаҳм ё қамғайратанд. Аз ин рӯ, зарур аст, омӯзгор нисбат ба онҳо масъулияти бештар эҳсос намоёнд, зеро дар фаъолияти ҳар хонандаи сустхон эҳтимолан омилҳои нухуфтааст: муҳити хонаводагӣ, қамбуди эътимод ба худ, тарс аз хатой, бечуриятӣ ё шояд танҳо як нуқси хурди равонӣ, ки бо дастгирӣ ниёз дорад.

Омӯзгор бояд мисли табибе бошад, ки ҳар «дард»-и хонандаро таҳис қарда, роҳи табобаташро дарёбад. Ба хонандаи сустхон таҳқир не,

балки меҳрубонӣ ва руҳбаландсозӣ зарур аст. Суҳан, нигоҳ, тарзи савол додан, ҳатто ишораи дасти омӯзгор метавонад ба хонанда таъсири амиқ расонад. Пас, ҳар омӯзгор бояд дар хотир дошта бошад, ки шогирди заиф вучуд надорад, агар муҳити муносибу муаллимони ғамхор дар гирдаш бошанд.

Абдусаттор ҒАҒҒОРОВ,
омӯзгори МТМУ №11-и
ноҳияи Девашич

Ба истиқболи ҷашни 35-солагии Истиқлоли давлатӣ дар шаҳри Истаравшан бунёди 60 қорхонаи саноатӣ ба нақша гирифта шудааст.

ТАТБИҚИ БАРНОМА

Самаран хуби озмоишгоҳҳои таълимӣ

*Дар беҳтар наму-
дани сифати тах-
силот, самаранокӣ
фаъолияти муассиса-
ҳои таълимӣ, таъ-
мини мактабҳо бо
кабинетҳои фаннӣ ва
озмоишгоҳҳои мучах-
ҳази таълимӣ мавқеи
муҳим дорад.*

Дар муассисаи тахсилоти миёнаи умумии №27 ба номи Пӯлод Атаеви шаҳри Хучанд бо мақсади баланд бардоштани сатҳи сифати таълим ва фароҳам овардани шароити мусоиди таълимӣ кабинетҳои физика, химия, биология, суруд ва мусиқӣ, технологияи иттилоотӣ, технологияи таълими меҳнат мучахҳаз гардонид шуд. Директори мактаб Фарҳод Ғанизода зикр намуд, ки дар соли таҳсили 2024-2025 дар заминаи «Барномаи давлатии таъмини муассисаҳои таълимӣ бо кабинетҳои фаннӣ ва озмоишгоҳҳои мучахҳази таълимӣ барои солҳои 2021-2025» корҳои зиёде ба анҷом расонда шуданд. Аз ҷумла, китобхонаи нави замонавӣ аз ҳисоби соҳибкорони маҳаллӣ сохта ба истифода дода шуд. Ҳамзамон, кабинетҳои математика, забо-

ни англисӣ ва суруд таъми-
ру азнавсозӣ шуданд. Корҳои
сохтмонӣ дар майдончаи вар-
зишӣ идома дошта, дар ҳоли
анҷомёбӣ қарор дорад.

Бояд қайд кард, ки тибқи
ичрои «Барномаи давлатии таъ-
мини муассисаҳои таълимӣ бо
кабинетҳои фаннӣ ва озмоиш-
гоҳҳои мучахҳази таълимӣ ба-
рои солҳои 2021-2025» соли
равон кабинетҳои биология,
забон ва адабиёти тоҷик ва хо-
наи омӯзгорон низ аз таъмир
бароварда шуда, бо таҷхизоти
муосир таъмин гардиданд. Дар
давоми таътили тобистона таъ-
мири кабинетҳои химия ва тех-
нологияи иттилоотӣ ба нақша
гирифта шудааст. Дар таъмиру
азнавсозии муассиса ва мучахҳаз
гардонидани кабинетҳои фаннӣ
саҳми соҳибкорону саховатман-
дон ниҳоят бузург мебошад.
Майдончаи харбӣ ва синфхо-
наи география низ аз тарафи
соҳибкорон пурра азнавсозӣ
гардид.

Бо боварии комил метавон
гуфт, ки мучахҳаз гардонда-
ни муассисаҳои таълимӣ ва
кабинетҳои фаннӣ барои ба-
ланд бардоштани сифати таъ-
лим, рушди қобилиятҳои амалӣ
ва илмӣи хонандагон мусоидат
хоҳад кард.

Нуъмон РАҶАБЗОДА,
«Омӯзгор»

ДАСТГИРӢ

Истироҳати ройгони
44 омӯзгору хонанда

Дар Истироҳатгоҳи беруназ-
шаҳрии Вазорати корҳои до-
хилии Ҷумҳурии Тоҷикистон
дар ноҳияи Ховалинг 44 на-
фар омӯзгору хонанда аз шаҳру
навоҳии ҷумҳурий ба истироҳату
фароғат фаро гирифта шуданд.
Истироҳатгоҳ аз се ошона иборат
буда, бо хучраҳои хоби барҳавою
бороҳат, мизу курсӣ, катҳои хоб,
ҳаммому ҳоҷатхона ва дигар ша-
роити зарурӣ таъмин мебошад.
Дар ошонаи сеюм толори дорои

20 адад компютери пайваст бо
хатти интернет, мизу курсӣ, тах-
таи электронӣ ва видеопроектор,
инчунин, китобхона муҳайёст.

Ба гуфтаи директори истиро-
ҳатгоҳ Алишер Саъдиев, барои
истироҳаткунандагон дар саҳ-
ни фароғатгоҳ гулгашт, ҳавзи
оббозӣ, майдончаи футболи
хурд, лавозимоти обутоби ба-
дан, нишастгоҳи тобистонаи бе-
рунии ҷавобгӯ ба талаботи за-
мон мавҷуд аст.

ТОБИСТОНИ МАКТАБИЁН

Фароғатгоҳ дар дили табиат

Истироҳатгоҳи беруназ-
шаҳрии «Шарора»-и Мақо-
моти иҷроияи ҳокимияти
давлатии шаҳри Кӯлоб дар
мавзеи хушбоду ҳавои ноҳи-
яи Муъминобод ҷойгир аст.
Дар таътили тобистона дар
бастӣ аввал 50 нафар ва
дар бастӣ дуюм 100 нафар
хонандаи болаёқат, ятим,
аз оилаҳои камбизоат, иш-
тирокдорони озмунҳо аз
синфҳои 2-7 ба «Шарора»
барои истироҳат ҷалб гар-
диданд. Истироҳатгоҳ до-
роӣ 2 ҳавзи оббозӣ, бунгоҳи
тиббӣ, ошона бо 100 ҷойи
нишаст, хобгоҳ, майдонҳои
футбол, волейболу баскет-
бол ва китобхона мебошад.
Ба хонандагон дар ошонаи
истироҳатгоҳ се вақт ҳӯроки

гарм ва меваю сабзавоти
тоза дода мешавад.

Масъалаи солимии хо-
нандагон ва риояи қоидаҳои
санитарии гигиенӣ дар ҷойи

аввал қарор дошта, табибон
ба он муносибати ҷиддӣ зо-
ҳир менамоянд.

Худододи ИСЛОМ
«Омӯзгор»

Таваҷҷуҳ ба истироҳати хонандагон

ба истироҳатгоҳҳо фиристода
мешаванд.

120 нафар ба истироҳат-
гоҳи «Саодат» аз ҳисоби Ит-
тифоки касабаи кормандони
соҳаи маориф ва 110 нафар
бо маблағгузории Шурои
иттифокҳои касабаи вилоят
ба фароғатгоҳи «Шабдез»-и
ноҳияи Роштқалъа фаро ги-
рифта шуданд.

Дар мувофиқа бо Мақо-
моти иҷроияи ҳокимияти
давлатии вилоят ташкилоти
ҷамъиятии «Набзи сайёра»
ҷиҳати баланд бардоштани
маърифати экологии хонан-
дагон аз 14 июл дар деҳаи Ҷоҳкандези
ноҳияи Шугнон истироҳати кӯдакону на-
врасон бо фарогирии 24 нафар хонанда дар
2 баст (14 нафарӣ) ба муддати як ҳафта таш-
кил гардид.

Истироҳатгоҳи «Сағирдашт»-и ноҳияи
Дарвоз нимаи дуюми моҳи июл ба фаъоли-
ят мепардозад, ки дар он 5-нафарӣ аз шаҳри
Хоруғ ва ноҳияҳои вилоят, дар мачмӯъ, 28
нафар ва 32 нафар аз ноҳияи Дарвоз фароғат
мекунанд.

Ҷангибеки УЛҒАТШОҶ, «Омӯзгор»

ИҚДОМ

Бунёди мактаб ва хобгоҳ барои омӯзгорон

Дар деҳаи Руҳафзои Ҷа-
моати деҳоти Гурдоварони
ноҳияи Темурмалик, ки аз мар-
кази ноҳия беш аз 25 километр
дур аст, муассисаи тахсилоти
миёнаи умумии №26 ва хобгоҳ
барои омӯзгорон бунёд гардида
истодааст.

Курбоншо Асомуродзо-
да-мудири шуъбаи маори-

фи ноҳия гуфт, ки бинои
мактаб дар доираи корҳои
ободонию бунёдкорӣ бах-
шида ба 35-солагии Истик-
лоли давлатӣ аз тарафи
соҳибкорони маҳаллӣ бо
тамоми шароити зарурӣ ва
талаботи меъморий барои
240 ҷойи нишаст сохта ме-
шавад. Ҳамзамон, ҷиҳати бо

ҷойи хоб таъмин намудани
омӯзгорон дар ҳудуди мак-
таб сохтмони хобгоҳ иборат
аз 6 хучра барои 12 нафар
омӯзгори роҳдур идома до-
рад. Хучраҳо бо тамоми ша-
роит ва ҷиҳози рӯзгор таъ-
мин карда мешаванд.

Худододи ИСЛОМ
«Омӯзгор»

ТАЪТИЛ

260 нафар кӯдаку наврас дар «Дурахшон»

Дар бастӣ якуми истироҳатгоҳи «Ду-
рахшон»-и ноҳияи Файзобод 130 нафар
кӯдаку наврас ба фароғат фаро гирифта
шудаанд, ки қисме аз онҳо кӯдакони ятим
мебошанд. Директори истироҳатгоҳ Маҳ-
мадшариф Раҳмонов иброз намуд, ки
бо дастгирии Мақомоти иҷроияи ҳоки-
мияти давлатии ноҳияи Файзобод дар ис-
тироҳатгоҳ беҳтарин шароит муҳайё гар-
дидааст.

Имсол истироҳатгоҳ дар ду баст фаъ-
олият намуда, дар он 260 нафар кӯдаку
наврас истироҳат менамоянд. Дар исти-
роҳатгоҳ кӯдакону наврасон аз рӯи бар-
номаи шуъбаи маорифи ноҳия бо маш-
ғулияти варзишӣ фарҳангӣ ва сайёҳӣ
фаро гирифта шуда, чор вақт бо ҳӯроки
таъмин ҳастанд.

Истироҳатгоҳи «Дурахшон» дар деҳаи
Дурахшони Ҷамоати деҳоти Чашмасори
ноҳияи Файзобод ҷойгир буда, дорои ҳавзи
шиноварӣ, хобгоҳҳои қушоду барҳаво, ош-
хона ва майдончаи варзишӣ мебошад.

НЕЪМАТИ ТАБИАТ

гон ба сифати чашни посдорию эҳтиром ва арчгузорӣ нисбат ба об – муҳимтарин омили ҳастии ҳаёт таҷлил мешудааст. Ба ифтихори ин чашн мардум аҳлона ба кандану тоза кардани ҷӯй-борҳо, кӯлу ҳавзҳо ва соҳили дарёҳо мепардохтанд, покорию покизагиро ҳадафи асосӣ қарор медоданд. Об гарави асосии пойдории зиндагӣ, тозагию озодагӣ ва ба даст овардани ҳосили фаровон доништа мешавад. Тоҷикон дар ин хусус ҳикмату андарзҳои фаровоне доранд: «Обу ободӣ»,

Ифодагари эҳтирому эътиқод ба об

Аз гузаштагонамон ба мо мероси бузурги фарҳангию адабӣ боқӣ мондааст, ки аз ин ҳама ифтихор дорем. Дар қатори ин мероси беназиру ғанӣ чашнҳои мардумӣ мавқеи махсус доранд. Чунин чашнҳо зиёданд, лекин дар ин миён чор чашн – Наврӯз, Меҳргон, Сада ва Тиргон дорои мавқеи махсусанд ва аз тамаддуну маънавиёти барҷастаи халқи тоҷик дарак медиҳанд. Ин тантанаҳо, пеш аз ҳама, ба орзую омол, таманною ормонҳои мардум пайванди устувор доранд ва ҳамчунин, ифодагари робитаи ҳамешагию қавии инсону табиат мебошанд. Ҳар ҳаҷор чашни мазкур мутобиқ ба фасли алоҳидаи соланд ва дар доираи ин фаслҳо таҷлил мешаванд: Наврӯз дар баҳор, Тиргон дар тобистон, Меҳргон дар тирамоҳ ва Сада дар зимистон. Дар саросари ҳаҷон шояд халқеро дарёфтани душвор бошад, ки ин гуна чашнҳои тавҳам бо табиат дошта бошанд. Қадимтарин маълумот дар бораи чашни Тиргон марбут ба устурахост. Тавассути асотири дармеебем, ки ниёгонамон онро ҷӣ гуна, дар ҷӣ хел мавзеъҳо, бо иҷрои ҷӣ расму анъана таҷлил мекардаанд ва заминаҳои

пайдоиши чашни Тиргон кадомҳоянд. Муҳаққиқони расму анъанаҳои мардумӣ аз ривояту хикоятҳои асотири зиёд дар ҳамбастагӣ ба Тиргон ёд оварда, онҳоро шарҳу тафсир бахшидаанд. Дар маҷмуъ, вобаста ба таърихи Тиргон ва таҷлили он ҳодисаҳои зер бештар мавриди таваҷҷуҳ ва пажуҳишу баррасӣ қарор гирифтаанд: таъйини шарти муқаррарсозии марзҳои байни Эрону Тӯрон аз ҷониби шохон Манучеҳр ва Афросиёб; сохтани камон ва тартиб додани тир аз ҷониби Ораши камонгар ва ҳалокати Ораш; гандуму меваҳои тозарасидаро дар оташ пухта хӯрдани сипоҳи Манучеҳр; шустушӯй кардани Кайхусрав дар чашма; пас аз ҳафт соли хушсолӣ боридаи борон ва аз шодию нишот байни ҳам обпошӣ кардани мардум... Тафсири ҳар яке аз ин ҳаҷодис хикоятест бардавом ва дар ин бора мутахассисони зиёде мақолаҳо эҷод кардаю ба ҷоп расондаанд. Ин асотири шаҳомат ва мавқею моҳияти чашни Тиргонро ифода мекунад ва дар қадом сатҳ таҷлил ёфтани ин чашни фархундаи ниёгонро шарҳ медиҳанд.

Таъкиди он нукта муҳим аст, ки аз аҳди бостон Тир-

«Обу одам, одаму ободӣ», «Ба об туф накун», «Об аз сар бояд соф бошад», «Об агар сад пора гардад, боз бо ҳам ошноӣ»... Дар адабиёт низ тараннуму арҷгузорию об мавқеи шоиста дорад.

Дар Тоҷикистони соҳибистиклоли мо ба масоили марбут ба об ва истифодаи сарфакоронаи ин неъмат баҳоҳои табиат таваҷҷуҳи махсус ва ҳамешагӣ зоҳир мешавад. Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон вобаста ба ҳифзу поксозии оби тоза чанд ташаббуси байналмилалӣ ба миён гузоштанд, ки аз ҷониби аҳли сайёра ва созмонҳои дахлдор пазируфта шудаанд. Аз ҷумла, Даҳсолаи байналмилалии амал «Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028» ва Соли байналмилалии ҳифзи пирияхҳо муҳимтарину судмандтарин ибтикороти Сарвари кишвари моанд, ки моҳияти баланди башардӯстона доранд ва бо ҳифзу сарфаи оқилонаи об дар саросари ҳаҷон тааллуқманданд. Ин ҳама тадбирҳои хирадмандонаю дурандешона бо моҳияту ахлоқи чашни Тиргон пайванди устувори мантиқӣ доранд.

Ҳайринисо ҚЎРАЕВА,
мудири кӯдакистони
№4-и ноҳияи Айӣ

АФКОР

Омили баланд гардидани сифати таълим

Рақамизгардонии таълим раванDEST, ки дар он технологияҳои муосир ба муассисаҳои таълимӣ ворид мешаванд. Он бо мақсади беҳтар кардани сифати таълим ва дастрасии беҳтар ба хизматрасониҳои таълимӣ ниғаронида шудааст. Дар даҳсолаи охир технологияҳои иттилоотӣ ба ҳамаи соҳаҳои ҳаёти мо таъсир расондаанд, ки самти таълим ва тарбия низ аз ин истисно нест.

Аз муҳимтарин ҷузъҳои рақамизгардонии таълим истифодаи курсҳои онлайн ва платформаҳои таҳлили дуруст мебошад, ки китобҳои электронӣ ва маводи мултимедиявӣ таълимиро дастрас ва муфид месозанд. Яке аз имкониятҳои хеле назаррас дар рақамизгардонии таълим, истифодаи зеҳни сунъӣ мебошад. Системаҳои, ки бар асоси зеҳни сунъӣ таҳия мешаванд, метавонанд роҳҳои таълимиро барои ҳар як донишҷӯ мушаххас намоянд ва самаранокӣ раванди таълимиро таъмин кунанд.

Рақамизгардонӣ имкониятҳои навро ба танҳо барои донишҷӯён, балки барои омӯзгорон низ муҳайё мегардонад. Омӯзгорон метавонанд дарсҳои интерактивӣ ташкил

намоянд, ки ин донишҷӯёнро ба омӯзишу азхуд намудани барномаҳои таълимӣ шавқманд мегардонад.

Барои омӯзгорон мукамал кардани дониши ҳеш вобаста ба истифодаи технологияҳои муосир муҳим мебошад. Рақамизгардонӣ дар таълим ба танҳо дониш дар истифодаи барномаҳо ва платформаҳоро талаб мекунад, балки тақозо менамояд, ки омӯзгорон барои таҷдиди методологияи омӯзишӣ омода бошанд.

Рақамизгардонии таълим дар роҳи таъсиси моделҳои нави таълимӣ мусоидат намуда, истифодаи технологияро дар меҳвар қарор медиҳад.

Барои ҳамин, зарур аст, ки шароити мувофиқ барои дастрасии ба манбаъҳои рақамӣ ва беҳатарии маълумот таъмин карда шавад. Танҳо дар ҳолати ҳалли ин масъалаҳо, рақамизгардонӣ метавонад ба як имконияти воқеӣ барои беҳтар кардани раванди таълим мусоидат намояд.

Бахтиёр ЗУЛҒОНОВ,
ходими пешбари Академияи
таҳсилоти Тоҷикистон

РОҲНАМО

Муҳовараи мухтасари забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ

(Барои омӯзгорону хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфҳои 5-11), устодону донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёнаи махсус, олии касбӣ ва кормандони соҳаи маориф ва илм)

Тоҷикӣ	Русӣ	Англисӣ	Ово-навишт
ДАР ТАРАБХОНА – В РЕСТОРАНЕ – AT THE RESTAURANT			
Ман таомҳои тоҷикиро дӯст медорам.	Мне нравится таджикская кухня.	I like Tajik food.	[aɪ laɪk ˈtɑːdʒɪk fuːd]
Ман гурусна ҳастам.	Я голоден.	I'm hungry.	[aɪˈem ˈhʌŋɡrɪ]
Имрӯз чӣ гизое барои нахорӣ (нисфирӯзӣ, шом) дорем?	Что у нас сегодня на завтрак (обед, ужин)?	What are we going to have for breakfast (dinner, supper) today?	[wʊt ə wiː ˈɡoʊɪŋ tuː hæv fɔː ˈbrekfəst (ˈdɪnə, ˈsɒpə) təˈdeɪ]
Ман об нӯшидан меҳоҳам.	Я хочу пить.	I am thirsty.	[aɪ æm ˈθɜːstɪ]
Имрӯз иштиҳо надорам.	У меня сегодня нет аппетита.	I have no appetite today.	[aɪ hæv nəʊ ˈæptɪtaɪt təˈdeɪ]
Шумо кай нахорӣ хӯрдед?	Когда Вы позавтракали?	When did you have breakfast?	[wen dɪd juː hæv ˈbrekfəst]
Шумо ҷӣ хӯрдан меҳостед?	Что бы Вам хотелось поесть?	What would you like to eat?	[wʊt wʊd juː laɪk tuː iːt]
Ман ягон хӯроки гӯштдор хӯрдан меҳоҳам.	Я бы съел что-нибудь мясное.	I would like some meat. (I would like a meat dish.)	[aɪ wʊd laɪk sʌm miːt.]. [aɪ wʊd laɪk ə miːt dɪʃ]
Ман гиёххор (аз гӯшт парҳезку-нанда) ҳастам.	Я вегетарианка. (вегетарианец)	I am a vegetarian.	[aɪ æm ə vedʒɪˈte(ə)rɪən]
Шумо чой нӯшидан меҳоҳед ё қаҳва?	Вы будете пить чай или кофе?	Do you like tea or coffee?	duː juː laɪk tiː əː ˈkɒfi]
Ман чойи кабуд менӯшам.	Я пью зелёный чай.	I drink green tea.	[aɪ drɪŋk griːn tiː]
Лутфан, каме қаймоқ илова кунед.	Добавьте, пожалуйста сливки!	Add some cream please!	[æd sʌm kriːm pliːz]
Шакар илова кунам?	Сахар добавить?	Do you like sugar?	[duː juː laɪk ˈʃʊɡə]
Бале, лутфан, як қошук илова кунед.	Да, одну чайную ложку, пожалуйста.	Yes, one teaspoon, please.	[jes, wʌn ˈtiːspuːn, pliːz]
Ба ман кулчақанд диҳед.	Подайте мне печенье.	Pass me some cookies.	[pɑːs miː sʌm ˈkʊkɪz]
Боз каме қаҳва меҳоҳед?	Не хотите еще немного кофе?	Won't you have some more coffee?	[wəʊn't juː hæv sʌm mɔː ˈkɒfi]
Ҳа, хоҳиш мекунам.	Да, пожалуйста.	Yes, please.	[jes, pliːz]
Ташаккур, не. Ба ман кифоя аст.	Спасибо, нет. Мне достаточно.	No, thank you. I've had enough.	[nəʊ, θæŋk juː aɪ hæv həd ɪˈnʌf]
Ман мизеро фармоиш додаам.	Я заказывал столик.	I have a reservation.	[aɪ hæv ə rezəˈveɪʃn]
Пешхизмат, лутфан, ба ман таомнома-маро диҳед.	Официант, дайте мне, пожалуйста, меню.	Waiter, can I have the menu?	[ˈweɪtə, kæn aɪ hæv ðə ˈmenjuː]
Ба мо ягон хӯриши сабук пешниҳод кунед.	Посоветуйте нам какую-нибудь легкую закуску.	Can you suggest a snack?	[kæn juː səˈdʒest ə snæk]

(Давом дорад)

Дар шаш моҳи соли равон бахшида ба чашни 35-солагии Истиқлоли давлатӣ дар ноҳияи Ҷалолиддини Балхӣ 31 иншоот ба истифода дода шуд.

НИШАСТИ МАТБУОТӢ

Таъсиси ду ихтисоси нав

21-уми июли соли чорӣ зимни нишаст матбуотӣ ректори Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Даврон Сафарзода иттилоъ дод, ки аз 5092 донишҷӯю магистрант 1058 нафар тариқи бучавӣ таҳсил доранд. Дар шашмоҳаи аввали соли чорӣ аз ҳисоби донишҷӯён ва омӯзгорони муассиса 14 нафар барои таҳсил дар зинаҳои магистратура ва докторантура ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбии кишварҳои хориҷӣ сафарбар карда шуданд. Аз ҷониби устодону омӯзгорони 500 мақола, 11 монографияи илмӣ, 5 китоби дарсӣ, 29 восита ва дастури таълимӣ ба таъсис расид. 203 нафар унвонҷӯю док-

торант PhD бо корҳои илмӣ таҳқиқотӣ машғул мебошанд. Ҳамзамон, қайд карда шуд, ки бо мақсади ҳавасманд гардонидани олимону муҳаққиқон барои саривақт анҷом додани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ба рисолаи номзадӣ 10 000 ва ба рисолаи докторӣ 15 000 сомонӣ мукофотпулӣ пешбинӣ гардидааст.

Ҳамчунин, дар академия ихтисоси нав – иқтисоди рақамӣ ва амнияти автоматикунонии системаи иттилоот дар идоракунӣ дар зинаҳои бакалаврият ва магистратура таъсис дода шуд.

Шаҳноза БОБОМУРОВА,
«Омӯзгор»

Таъмини беш аз 800 нафар ба таҷрибаомӯзии дарозмуддати омӯзгорӣ

– Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни фаъолияти худро дар самти робитаҳои байналмилалӣ тақвият бахшида, бо шарикони хориҷӣ ҷиҳати омӯзиши таҷрибаи пешқадами давлатҳои пешрафтаи ҷаҳон ҳамкориҳои судмандро ба роҳ мондааст, – изҳор дошт зимни нишаст матбуотӣ ректори муассиса Аҳлиддин Ибодуллозода. Ӯ афзуд, ки дар радабандии Шуроӣ сифат ва арзёбии таҳсилоти олии «HEQAS» дар миёни 422 мактаби олии 55 кишвари ҷаҳон ДДОТ ба номи Садриддин Айни ҷойи 8-умро сазовор гардид. Дар донишгоҳ Маркази ҷинӣ ва Маркази корейгӣ бунёд ёфта, Маркази русӣ пурра ба талаботи замон ҷавобгӯ таъмир ва бо технологияҳои навин муҷаҳҳаз гардонид шуд. Дар ин муддат шартномаи дутарафаи ҳамкорӣ бо 3 муассисаи таҳсилоти олии касбии хориҷи кишвар, аз ҷумла, бо мактабҳои олии ҷумҳуриҳои Беларус ва Ҳиндустон дар масъалаи барномаи табодули омӯзгорону донишҷӯён, таҳияи барномаҳои таълимӣ, гузаронидани тадқиқоти муштараки илмӣ, конференсияҳо, курсҳои тақмили ихтисос, хондани лексия аз тара-

фи профессорон, химояи рисолаҳои илмӣ ба имзо расид. Дар масъалаи табодули таҳсили донишҷӯён ва магистрантону аспирантон аз донишгоҳ дар шашмоҳи соли равон 28 нафар донишҷӯ ба хориҷӣ кишвар – ҷумҳуриҳои Беларус, Қазоқистон ва Ўзбекистон барои идомаи таҳсил фиристода шуданд.

Ректор дар идома зикр намуд, ки донишгоҳ бори нахуст аз ҷониби Ассотсиатсияи таҳсилоти олии ҷинии Созмони ҳамкории Шанхай ва Маркази хидматрасонии Чин оид ба табодули байналмилалӣ илмӣ назди Вазорати маорифи

Ҷумҳурии Мардумии Чин аз аккредитатсияи байналмилалӣ институционалӣ гузаронида шудааст.

Соли чорӣ зиёда аз 800 нафар донишҷӯи курсҳои 4 ва 5-и равияи омӯзгорӣ ба таҷрибаи дарозмуддати педагогӣ ба шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ сафарбар карда шуданд. Дар донишгоҳ айни замон ҷиҳати омода намудани кадрҳои баландихтисоси илмӣ 3 шуроӣ диссертатсионӣ амал мекунад.

Дар охир ректор ба саволҳои рӯзноманигорон посухи қонеъкунанда дод.

Шодӣ РАҶАБЗОД,
«Омӯзгор»

Фаъолияти пурсамари донишгоҳ

зинаҳои ординатураи клиникӣ 707 нафар ва интернатура 201 нафар ба итмом расонданд.

Барои баланд бардоштани савияи дониш ва малакаҳои касбии омӯзгорон пайвасти тадбирҳои судманд андешида мешавад ва вобаста ба ин

Маркази рушди омӯзгор таъсис дода шудааст.

Фаъолияти паҷӯиши устодони донишгоҳ вусъат ёфта, дар 6 моҳи соли 2025 аз тарафи онҳо 6 монография ба таъсисид, шаҳодатномаи 12 ихтироъ ва 35 пешниҳоди навоҳарӣ ба истехсолот татбиқ гардидааст. Дар асоси шартномаҳои ҳамкорӣ бо мактабҳои олии Федератсияи Россия, Ўзбекистон, Қазоқистон ва Аврупо барномаҳои таълимии муштарақ таҳия гардида, табодули академӣ анҷом дода мешавад. Инчунин, барои баланд бардоштани савияи дониши донишҷӯён ҳамасола озмунҳои зехнӣ баргузор мегардад.

Ба саволҳои намояндагони ВАО роҳбарияти донишгоҳ посухҳои мушаххасу қонеъкунанда доданд.

Сумая ЮСУПОВА,
«Омӯзгор»

22-юми июли соли равон нишаст матбуотии Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино бо иштироки ректори донишгоҳ Муҳиддин Нурриддин Давлаталӣ, муовини ректор ва намояндагони ВАО баргузор гардид.

Ректор иттилоъ дод, ки соли 2025 донишгоҳро 2152 нафар хатм карданд, ки аз ин шумора 307 нафар шаҳрванди хориҷӣ мебошанд. Ҳоло дар донишгоҳ 1890 нафар муҳассили хориҷӣ аз 26 давлати дунё таҳсил менамоянд. Инчунин, дар зинаи таҳсилоти баъдидипломӣ вобаста ба барномаи интернатура ва ординатураи клиникӣ аз рӯйи 40 ихтисос мутахассис омода карда мешавад. Соли чорӣ

– Бо мақсади таҷлили сазовори 35-солагии Истиқлоли давлатӣ дар ҷумҳурӣ 28 ҳазору 958 иншооти таъиноти ғуноғуни иҷтимоӣ ба нақша гирифта шуда, ба ҳолати 1 июл 23 ҳазору 228 иншоот бо таъсиси 47 ҳазору 457 ҷойи нави кор мавриди истифода қарор дода шудааст, чунин иттилоъ дод, имрӯз зимни нишаст матбуотӣ раиси Кумитаи рушди маҳали назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Шарифҷон Ҷумъазода.

Аз ин шумораи умумии иншоот дар Вилояти Мух-

Зиёда аз 23 ҳазор иншоот ба истифода дода шуд

тори Кӯҳистони Бадахшон 1362 иншоот ба нақша гирифта шуда, 1025 иншоот бо таъсиси 2368 ҷойи нави кор мавриди истифода қарор дода шуд. Инчунин, дар 198 иншоот қорҳои сохтмонӣ идома доранд.

Дар вилояти Сугд сохтмони 12 ҳазор иншоот ба нақша гирифта шуда, 10 ҳазору 827 иншоот бо таъсиси 24 ҳазору 740 ҷойи

нави кор мавриди истифода қарор дода шудааст. Дар вилоят сохтмони боз 939 иншоот идома дорад.

Дар вилояти Хатлон ба ифтихори ҷашни миллии сохтмони 6260 иншоот ба нақша гирифта шуда, 5479 иншоот бо таъсиси 3911 ҷойи нави кор мавриди истифода қарор дода шудааст. Дар 872 иншоот қорҳои сохтмонӣ идома доранд.

Бунёди кӯдакистон дар деҳаи Томин

Бахшида ба 35-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар деҳаи Томини Ҷамоати деҳоти Айнии ноҳияи Айинӣ ба бунёди бинои муассисаи таҳсилоти томактабӣ санги асос гузошта шуд.

Муассиса аз ду ошёна иборат буда, до-

рои ду ҳуҷраи таълимӣ, ду ҳуҷра барои хоби кӯдакон, ду ҳуҷраи қорӣ, ошхона, толори мусиқӣ, ҳуҷраи беҳдоштӣ, ҳуҷраи техникӣ ва буфет хоҳад буд.

Лоиҳаи бино аз ҷониби қорхонаи фаръии Қорхонаи воҳиди давлатии «Лоиҳақаш» тарҳрезӣ гардида, аз ҷониби Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияи Айинӣ ва дастгирии сокинони савҳатпешаи деҳаи Томин бунёд мегардад. Муассиса барои 60 таълимгиранда пешбинӣ шудааст.

Дар Деваштич мактаби нав сохта мешавад

ли иҷтимоии маблағгузори Тоҷикистон ва шарикони рушд сохта мешавад.

Тибқи лоиҳа, бино аз ду ошёна, 10 синфхонаи барҳаво, толори ҷамъомад, синфхонаи махсуси технологияи иттилоотӣ иборат буда, дар

ду баст 480 хонандаро фаро мегирад.

Ҳоло бинокорони Ҷамъияти дорони масъулияти маҳдуди «Гулгун» бо ҷалби техникаи зарурӣ ба гузоштани таҳкурсии бино машғул ҳастанд.

ФАЪОЛИЯТ

**Мувофиқи иттилои Вазора-
ти маориф ва илм, дар кишвар
3738 адад истироҳатгоҳ, ки аз ин
теъдод 28 адади он фароғатгоҳи
беруназшаҳрӣ мебошад, фаъо-
лият доранд.**

Истироҳатгоҳи беруназшаҳрии «Шарора» соли 1960 дар масоҳати 6 гектар замин бунёд шудааст. Ҳамасола дар фасли тобистон дар ин ҷо наврасон аз муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии ноҳияи Исмоили Сомони шаҳри Душанбе ба истироҳат фаро гирифта мешаванд. Мувофиқи иттилои директори истироҳатгоҳ Алишер Раҷабализода, соли чорӣ низ бояд тибқи нақша 760 нафар кӯдаку наврас дар ин ҷо истироҳат кунанд. Истироҳатгоҳ дар ҷаҳор баст фаъолият менамояд. Дар ҳар баст 190 нафар наврас ҷалб карда мешавад, ки аз ин теъдод 30 нафар хонандаи мактаб-интернати рақами 1 мебошад. Хонандагон мувофиқи синну сол ба 6 гурӯҳ: «Ситораҷа», «Душанбе», «Истиклол», «Ваҳдат», «Дониш» ва «Роғун» тақсим гардидаанд.

Истироҳатгоҳ аз хонаҳои яқошона, айвонҷаҳои тобистона, намоишгоҳ, ҳаммом, китобхона, ошхона ва варзишгоҳҳо иборат мебошад. Дар саҳни хавли он фаввораи зебӯе мавҷуд буда, дохили хонаҳо бошад, бо кату ҷевонҷаҳои якхела, кондитсионер ва телевизиор ҷиҳозонида шудааст.

Дар айвонҷаҳо кӯдакон гурӯҳ-гурӯҳ ҷамъ омада, бо ҳам суҳбату бозӣ доштанд. Аз суҳбат бо наврасон маълумамон гашт, ки онҳо тарбиятгирандагони мактаб-интернати рақами 1 мебошанд. Ба ин наврасон дар истироҳатгоҳ бештар машғулиятҳои фарҳангиву варзишӣ ва озмунҳои гуногуни баргузоршаванда, аз қабили «Фурӯғи субҳи доной китоб аст», «Беҳтарин гурӯҳ», «Ҳозирҷавобон», «Ситораи истироҳатгоҳ», «Маликаи «Шарора»», «Рӯзи шоҳи обӣ» («Рӯзи Нептун»), «Рӯзи пойлӯчон» ва «Шоҳмотбози беҳтарин» писанд аст.

Беназир Хуррамова 12 сол дошта, тӯли панҷ сол мешавад, ки таътили тобистонаашро дар «Шарора» мегузарад. Ӯ дар ин ҷо қариб дар тамоми озмуну мусобақаҳо иштирок мекунад.

– Дирӯз дар истироҳатгоҳ мусобақаи варзишии «Шоҳмотбози беҳ-

«ШАРОРА»: ИМКОНОТ, ИСТИРОҲАТ ВА МУШКИЛОТ

тарин» баргузор гардид, ки дар он голибият ба даст оварда, сазовори ҷойи дуюм гардидам, гуфт бо ифтихор Б. Хуррамова.

Файзинисо Акрамова 26 сол боз дар мактаб-интернат ба ҳайси омӯзгори синфҳои ибтидоӣ ба кӯдакон сабақ медиҳад, инчунин, ҳамасола онҳоро дар истироҳатгоҳи мазкур ҳамроҳӣ мекунад.

– Барои кӯдакони мактаб-интернат аз ҷониби Давлату Ҳукумат тамоми шароит муҳайё шудааст ва мо-омӯзгорон кӯшиш мекунем, доим ҳамроҳашон бошему меҳру муҳаббати шарҳори худро ба онҳо эҳдо ва бо ин васила, заррае ҳам бошад, ҳисси бепадариву бемодариро дар вучудашон кам менамоем, гуфт Ф. Акрамова.

Гулноз Муллоҷонзода-омӯзгори забони русии муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 7-и ноҳияи Исмоили Сомонист. Муаллима дар руҳсатии меҳнатӣ қарор дошта, дар истироҳатгоҳ ба ҳайси мураббия дар гурӯҳи «Ваҳдат» баҷагони 13-14-сола роҳбаладӣ мекунад.

– Гурӯҳи «Ваҳдат» 37 нафар узв дорад. Аҳли гурӯҳ дар мусобақаҳои варзишии дар истироҳатгоҳ ташкилшаванда фаълоне ширкат меварзанд ва сазовори ҷойҳои намоён мегарданд, – иброз намуд муаллима.

Дар «Шарора» барои шиноварӣ хавзи калоне мавҷуд аст.

– Бозихҳои обӣ, мусобақаҳои шиноварӣ изтиробӣ шадиди равониро

кам намуда, муҳити шодиву фарахро дар истироҳатгоҳ ба вучуд меорад. Вақте кӯдак оббозӣ ё шино мекунад, мушаккояш фаъл мешаванд ва ин ба рушди дурусти ҷисмонӣ мусоидат мекунад. Шиноварӣ кори дилу рағзоро низ беҳтар мегардонад. Дар истироҳатгоҳ кӯдакон таҳти роҳбарии мураббии варзиш Сирочиддин Ғафуров ҳамарӯза машқи шиноварӣ менамоянд, – иброз намуд сармураббии истироҳатгоҳ Тохир Шарифзода.

Китобхона дар байни бинои хобгоҳҳои истироҳатгоҳ ҷой гирифтааст. Тибқи маълумоти сармураббӣ Т. Шарифзода, дар китобхона беш аз 600 китоби бадеӣ бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ мавҷуд аст. Мо хостем, аз вазъи китобхона аз наздик шинос шавем, лекин мавсуф оғоҳамон кард, ки бо сабаби муваккатан қароргоҳи намоёнӣ шуъбаи кор бо нобилиғони ноҳияи Исмоили Сомонӣ будан он аз фаъолият бозмондааст. Ба суоли «Кӯдакон ҷӣ гуна китобхоро дастрас мекунад?», сармураббӣ иброз дошт, ки китобхоро бо теъдоди 40-50 нуса ба мураббияни гурӯҳҳо тақсим кардаанд, то ба кӯдакон дастрас намоянд.

Масъалаи дигаре, ки дар истироҳатгоҳ диққатамронро ҷалб кард, фаъл набудани маҳфилҳои омӯзиши забони русиву англисӣ аст. Сармураббӣ Т. Шарифзода шарҳ дод, ки фаъолияти ин маҳфилҳо дар нақша-ҷорабинӣ ва речаи рӯзи истироҳатгоҳ ҷой дода нашудааст. Ӯ гуфт:

– Барои ташкили ҷунин маҳфилҳо воҳиди корӣ ва синфхонаҳои иловагӣ намерасанд. Ҳоло дар истироҳатгоҳ шаш мураббӣ, се ёрдамчӣ, ду корманди тиб, ошпазон, фаррошон, дар умум, 32 коргар фаъолият доранд. Мудирӣ шуъбаи маорифи ноҳия ҷаҳду талош дорад, то дар оянда мувофиқи нақшаи дурномаи истироҳатгоҳ воҳиди кориро зиёд ва боз ду гурӯҳи алоҳида ташкил кунад.

Бунгоҳи тиббӣ дар як қанори истироҳатгоҳ ҷой гирифта, аз ду хучра – ҷойи қабули беморон ва хонаи изолятсионӣ иборат мебошад. Дар дохили бунгоҳ мизу курсӣ, ҷевони нигоҳдорӣ доруворӣ ва раҳти хоб барои беморон гузошта шудааст. Дар бунгоҳ ду нафар – табиб ва ҳамшираи шафкат фаъолият меку-

нанд. Ҳангоме ба бунгоҳи тиббӣ дохил шудем, ҳамшираи шафқатро дар пайи расонидани ёрии аввалини тиббӣ ба кӯдаки тақрибан 10-12-сола, ки аз дарди даст шиква дошт, дарёфтем. Табиб Фирӯза Исокова иттилоъ дод, ки соли аввал аст, ин ҷо кор мекунад ва ҳангоми мурочиати истироҳаткунандагон асосан ба онҳо ёрии аввалинро мерасонанд.

Хучраи дар назди бунгоҳи тиббӣ қарордошта дар ҳолати ғайригиғиенӣ қарор дошт.

– Ба ғайр аз ин, мо боз ду ҷойи оббозии дигар дорем, ки яқеан барои фасли тобистон мувофиқ сохта шудааст. Кӯдакон асосан бо иҷозати мураббия бо навбат дар лаҳзаҳои дамгирӣ имкон доранд аз он истифода баранд, – қайд намуд сармураббӣ.

Ошхонаи муассиса аз ҳафт хучра ва толор иборат мебошад. Дар ошхона даҳ нафар коргар, ки аз ин теъдод ҷаҳор нафарашон ошпазанд, фаъолият менамоянд. Дар умум, дар ошхона барои 220 нафар таом ва хӯришҳои ширинҳои гуногун омода мекунад.

Ҳангоми хайрихӯш бо мо истироҳаткунандагон дар бар либосҳои ҷолиби аз пораҳои гуногуни матоъ омодашуда доштанд. Хуллас, ҳама бо табиӣ болида ба маъракаи навбатии «Рӯзи шоҳи обӣ» («Рӯзи Нептун») тайёрӣ медиданд.

**Шаҳноза БОБОМУРОВА,
Хуриёда АЗИЗОВА,
«Омӯзгор»**

Муассисаи давлатии солимгардонии истироҳатгоҳи «Сиёвуш»-и ноҳияи Мастҷох дар давраи таътили тобистонаи соли 2025 дар ду баст фаъолиятро ба роҳ монда, дар бастаи аввал 80 нафар ва дар бастаи дувум 76 нафар хонанда ба фароғат ҷалб карда шуданд. Истироҳаткунандагон асосан аз ҳисоби хонандагони синфҳои 1-7-и муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ буданд.

Дар истироҳатгоҳ барои фароғати хонандагон бошишгоҳҳои озода, раҳтҳои хоб бо матраас ва рӯйқашҳои нав, варзишгоҳ, хавзи шиноварӣ, хучраи тиббӣ, ҳаммом, хати тозаи оби ошомиданӣ ва дигар шароити муносиб фароҳам оварда шудааст. Хонандагон мутобик ба речаи муқарраршуда ба бозихҳои муҳталифи варзишӣ, шиноварӣ ва маҳфилҳои адабиву фарҳангӣ ҷалб карда мешаванд. Директори Муассисаи давлатии солимгардонии истироҳатгоҳи «Сиёвуш» Мирзоаҳмад Ёров зикр намуд, ки дар давраи таътили тобистона дар ҳамкорӣ бо Федератсияи варзиши сабу-

Хонандагон дар «Сиёвуш»

ки вилоят миёни хонандагон мусобақаҳои варзишӣ баргузор ва голибон бо диплому медалҳо сарфароз гардидаанд.

Ҳамзамон, озмунҳои зехнӣ ва фарҳангӣ, аз ҷумла, «Дониш ва хирад», «Рассомони ҷавон», «Расмкашӣ дар асфалт», «Ҳозирҷавобон» гузаронида шуд, ки хо-

нандагон иштироки фаъл доштанд. Инчунин, миёни хонандагон мусобақаҳои варзишӣ-тениси рӯйи миз, футбол, волейбол, шашка, шохмот, халқабозӣ, оббозӣ роҳандозӣ гардида, голибон бо диплому ифтихорнома ва тухфаҳои хотиравӣ қадрдонӣ шуданд.

Соли 2025 дар миқёси вилояти Суғд фаъолияти 10 лагери беруназшаҳрӣ, 695 лагери наздимактабӣ, 143 лагери солимгардонӣ ва машғулиятҳои меҳнатӣ барои хонандагони синфҳои 9-10, 135 лагери варзишӣ-беҳдоштӣ ба нақша гирифта шудааст. Ба истироҳатгоҳҳои мазкур – 75847 нафар хонанда фаро гирифта мешавад.

Дар «Чашма» фароғат хуш мегузарад

Истироҳатгоҳи тобистонаи кӯдакону наврасони «Чашма»-и ноҳияи Зафаробод дар домони кӯҳҳои Шахристон воқеъ гардида, барои фароғати муҳассилин шароити мусоид муҳайё гардидааст. Бо дастгирии Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияи Зафаробод як бинои истироҳатгоҳ пурра таъмир ва боми он шиферпӯш карда шуд. Истироҳатгоҳ дорои ошхонаи замонавӣ, майдон-

чаи варзишӣ, толори баргузори ҷорабиниҳо буда, тибқи нақша ҳамарӯза машқҳои пагоҳирузӣ, барномаҳои адабию фарҳангӣ, маҳфилҳои гуногун, мусобақаҳои варзишӣ баргузор мешавад.

Айни замон бастаи аввали истироҳати хонандагон ба анҷом расид, ки дар ин давра 130 нафар хонанда фароғат намуд.

**Нуъмон РАҶАБЗОДА,
«Омӯзгор»**

ФУРҶИ СУБҲИ ДОНОӢ КИТОБ АСТ

Чун вазифаи асосии адабиёти бадеӣ боз-тоби образнокӣ зиндагист, пас дар дунёи башарият ва муҳите, ки ҷумлаи одамиро ихота мекунад, падидае, унсуре ва ҳодисае нест, ки берун аз ин вазифаи каломӣ бадеӣ бошад. Борҳо дидаем, ки шоире аз тамошои гулистоне, ё носире аз як воқеаи таърихӣ ё як лаҳзаи сарнавишти инсонӣ нек асарҳо дар шакли шеъри марғуб (чун инъикоси зебоиҳои табиат ҳамеша мавзӯи назм будааст) ва ҳикояти ҷолибе (чун ҳосияти асосии ҳикоят ҳамин аст, ки як лаҳзаи умри хуби одамиро ба тасвир мегирад) офаридаанд. Яъне, адабиёт арсаи офариданҳост, аммо чанд шарте дорад, ки ҳулосааш якест: набояд зиндагӣ ончунон ки ҳаст, айнан ба асарӣ бадеӣ кӯчонида шавад, барои он ки ҷунин нашавад, адиб дар ихтиёри хештан дахҳо абзори бозтоби бадеӣ дорад.

Сарчашмаи завки бадеии адибон гуногун аст ва аз хонандагон низ. Маълум, ки китоби бадеиро мувофиқи тамоилоти завқӣ меҳонанд ва ин масъала ҳамеша барои адибон чун муаммо боқӣ мемонад. Муаммо бад-ин маъно, ки масалан, дар насри бадеӣ ба яке мутолиаи романҳо ва киссаву ҳикоятӣ таърихӣ бештар писанд меояд, ба дигаре ҳикояти муҳтавоаш ошиқона, аммо бо дарунмоии ахлоқӣ ва ё равонӣ. Ба қавле, ба яке он осоре писанд аст, ки мавзӯи зиндагии мардум дар имрӯз ҳаст, ба дигаре гирудори олами ботинии инсон, фарқе нест, ки инсонӣ муосир аст ва ё аз дунёи пешин.

Аммо дар ин анбӯхи офаридаҳои бадеӣ навъе ҳаст, ки хонандаи ниҳоят бисёр дорад ва ин навъи адабиётро анималистика мегӯянд. Маъноаш «тасвири ҳайвоноту ҷонварон дар адабиёт» аст ва решааш аз каллимаи латинии animal (ҳайвон) аст. Дар ин навъи осори бадеӣ адибон ба роҳу тарзҳои гуногун ба тасвири олами ҳайвонот мепардозанд, ё бевоқифа ин оламо ба тасвир мегиранд, ё тавассути тасвири ин ё он навъи ҳайвоноту ҷонварон ормонҳо ва арзишҳои волеи хешро ифода мекунаанд.

Ин навъи тасвир танҳо ҳосси адабиёти бадеӣ, ки тавассути сухан арзи ҳастӣ мекунад, нест, аз қадимулайём дар анвои дигари санъату ҳунар, мисли наққошӣ, манзаранигориву мучассамасозӣ низ истифода мешуд. Дар адабиёти қадими форсии тоҷикӣ ва осори ҳунарии қадими мардумони Ғарб низ адибон ба тасвири бадеии олами ҳайвонот майли беканора доштанд, ки дар мо намунаи аз ҳама муассираш ҳамин масалҳо ё тамсилҳост. Дар ҷанри масал ин ё он ҷонвару ҳайвон ба забони одамай сухан мегӯяд ва рафтор мекунад.

Ҳадафи асосии адибон аз ин гуна масалҳо бо ширкати ҳайвонот мардумро панд додан ва ормону арзишҳои инсониро дар зехни хонанда ҳазм кунонидан аст. Аслан дар жанри масал ахлоқу маънавияти одамон, нақсу иллатҳои бад дар муносиботи иҷтимоӣ, беадолативу ҷабру истибдод ва дигар масоили иҷтимоӣ ва ахлоқӣ баён мешаванд. Ҳосияти асосиаш ҳамин аст, ки агарчи ҳайвонот тасвир мешаванд, аммо дар зими ин тасвири одамон ва сохтори ҷомеа дар назар дошта мешаванд.

Гуфтем, ки навъи анималистика ё тасвири олами ҳайвония дар асарҳои бадеӣ гуногун мешавад. Баъзе адибон ҳайвонотро на бо ҳадафи махсус, балки ҳамчун яке аз унсурҳои таркибии кори адабӣ (масалан, ҳамчун яке аз ҷузъиёти тасвири бадеӣ), дигар адибон барои рӯшан кардани хислату характери қаҳрамонон тавассути муносибаташон бо ҳайвонот мавриди қорбурд қарор медиҳанд. Масалан, ҳар касе, ки романи маъруфи Лев Толстой «Анна Каренина»-ро хонда бошад, ҳатман ба ёдаш образи аспе бо лақаби «Фру-фру» мерасад: ин аспӣ хушзоти инглисӣ барои қаҳрамони асар граф Вронский бисёр азиз буда, ба соҳибаш содиқона хидмат мекард, дар мусобикоти аспдавонӣ ҳамеша ғолиб меомад. Аммо бо гуноҳ ва бемаъсулияти соҳибаш камар ё миёни асп зарби сахт меҳӯрад ва асп қорношоям мегардад. Охири охири аспро бино ба «но-

Адабиёт:

даркор шуданаи» мепаронанд. Толстой тавассути ин образ аз сабуқандешиву бадахлоқии граф Вронский хушдор медиҳад: инсоне, ки барояш асп ва Анна Каренина, ки маъшуқааш буд, ҳамчун воситаи дилхушӣ хидмат мекарданд ва дар натиҷа ин граф пешӣ назари хонанда ҳамчун як одамай пастфитрат ва нисбат ба сарнавишти азизонаш бераҳму золиму бадандеш таҷаллӣ мегардад.

Аммо намунаҳои баръакс ҳам ҳаст. Дар романи машҳури нависандаи қирғиз Чингиз Айтматов «Алвидо», Гулсарӣ» муносибати қаҳрамони асосӣ Танабой бо аспӣ меҳрубонаш бо лақаб ё номи Гулсарӣ бисёр табииву меҳрубонана аст. Агар дар романи дар боло номбурдаи Толстой асп қаҳрамони лаҳзавӣ бошад, ин ҷо, дар тасвири Айтматов баробари дигар персонажҳо ғайбӣ мекунад. Чизҳое, ки аспро ба соҳибаш ва баръакс, Танабойро бо Гулсарӣ ба ҳам овардааст, муҳаббат ба озодӣ, сидку сафо ва ишқу алоқаҳои пуротиға аст. Танабой бо ин рафқи содиқаш аз имтиҳонҳои зиёде мегузарад ва нависанда собит қардаст, ки ҳамин ғамхори одамон нисбат ба ҳайвонот нишонае аз маънавияти одамай ва асли гуманизм, гувоҳи ахлоқи волеост.

Гоҳе мешавад, ки дар осори бадеӣ намоёндогони олами ҳайвонот (асп, сағ, гурба ва ғайра) ҳамчун нокили асосӣ воқеаҳо аз ҷониби адибон интиҳоб мешаванд. Шумо асарро барои мутолиа мекушоед ва мебинед, ки нақл аз забони ҳайвонот аст. Дар масалҳо ин қоида табиист, мо асарҳои бадеии навъи киссаву романро дар назар дорем. Масалан, дар қиссаи «Холстомер»-и Лев Толстой, «Таҳқиқи як сағ»-и Кафка, «Аз нуктаи назари гурба»-и Карел Чапек. Дар ин асарҳо ҳайвонот аз сарнавишти мушқили хеш сухан мегӯянд ва адибон бо ҳамин тарзи тасвир беиба ва ошқоро масъалаҳои муҳими иҷтимоии ҷомеаҳои истибдодиро ба миён мегузаранд.

Адиби маъруфи ҷопонӣ Натсумэ Сосэки дар романи хеле овозадораш бо унвони «Хидматгузори содиқи шумо – гурба» аз забони гурба ғочеву камбӯдҳои ҷомеаи ҳамонвақтаи ҷопониро ба танқиди шадид гирифтааст. Бо ҷунин шакл адибон он чизҳоеро меҳостанд бигӯянд, ки дар дил доштанд, аммо аз забони ҳайвонот садо қарданашон басо самимӣ ва барои адибон «бехатар» баромадааст. Гурбаи мавриди тасвири нависандаи ҷопонӣ ҳатто номи мушаххас надорад, зеро ба касе даркор нест ва буданаи ҳам дар хонавода касеро ба ташвиш намеорад. Тавассути ҷунин тасвир нависанда ҳаёти ҳадашро дар назар дорад: ӯ дар оила писари шашум буд ва волидон таваллуди ӯро қандон ҳоҳишманд набуданд. То таваллуди Сосэки падараш сарватманд буд, аммо аз дигаргуниву тағйироти замона қафо монд ва қисмати аъзामी молиқияташро аз даст дод.

Гуйё ҳама мушқилои оила аз беҳосият будани ҳамин фарзанд маънидод мешуд. Падар меҳост ӯро ба оилаи дигар диҳад, зеро ин писарро як хӯрандаи барзиёд медид. Писарро як оилаи бефарзанд мегирад, аммо осоиши кӯдак дер идома намеёбад: марду зан ҷудо мешаванд ва писарро маҷбур ба оилаи ҳадаш бармегардонанд. Хулоса, ин роман аз дурӯғиву бадахлоқӣ ва бетарафӣи бешарафӣи зиёиёни ҷопонӣ бо истифодаи танзу ҳаҷви намакин ҳикоят мекунад ва нақши гурба дар тору пуди асар асосист.

Албатта, асарҳои Толстой ё Сосэки, агарчи дар бораи ҳайвонотанд, аммо ба пиндору тасаввур ва маърифати бузургсолон нигаронида шудаанд. Қаҳрамонони асар ҳайвонотанд, аммо аз таҷрибаи саҳти ҳаёт баҳраҳо бурда, ин таҷрибаро барои дигарон ҷиҳати мувоқиқаву таҳлили бардошт интиқол доданӣ мешаванд. Хонанда зуд аз ишораву маъниҳои зерматнии ин асарҳо мавод барои андеша мегирад.

Аммо нависандаҳое, ки дар ин жанр

барои кӯдакон менависанд, самара ва натиҷаҳои бештареро мунтазир мешаванд. Аз ин ҷост, ки асарҳои анималистие, ки барои кӯдакон таълиф мешаванд, миёни хонандагон маъруфияти бештар доранд. Дар ин навъи асарҳо низ бештар ҳайвонот нақши нокилро иҷро мекунаанд ва он масъалаҳое мавриди таҳлил қарор мегиранд, ки барои синну соли кӯдакону наврасон мувофиқ ҳастанд, масалан, баррасиҳо дар бораи дӯстиву қадри яқдигарро доништан, риоя қардани адолат дар ҳама қорҳо ва муносибатҳо, дур набудан аз ҷамъият ва ҳатари танҳоӣ, ғамхору қумакрасони ҳамдигар будан ва ғайраҳо.

Дар ин навъи асарҳо, яъне, адабиёт барои бачагон, бештар сағҳо нақши қаҳрамони осори бадеиро иҷро мекунаанд, ҷунки кӯдакону наврасон сағҳоро бештар дӯст медоранд ва дар миёни олами ҳайвонот аз ҳама бештар сағ ҳамчун намод ё рамзи сидку вафодорӣ ба инсон эътироф мешавад. Баъдан, сарнавишти талхи сағҳо бештар дар ниҳоди кӯдакону наврасон раҳму шафқатро бедор мекунаанд. Ниҳоят, тавассути характери сағҳо унсурҳои муҳими ба инсон мутааллиқ – ақл, шучоат ва садоқатро ба хонандагон талкин қардан мувофиқ ва бештар имконпазир аст.

Ҷунин хислатҳоро нависанда Эрик Найт дар романи «Лесси» бисёр мувофиқ истифода қардаст. Саги навъи шотландӣ бо лақаби Лесси ба дӯсти ҷавонаш – Ҷо ниҳоят вафодор аст. Аммо падари Ҷо – нақбкани камбағал, ки аз қор маҳрум шудааст, маҷбур мешавад, ки сағро ба сарватманде фурушад. Ин ҷудой дер идома намекунад ва сағ рӯзе аз рӯзҳо ба хона бармегардад. Тасвири сафари яқҷояи Ҷо бо дӯстаи Лесси лаҳзаҳои муассири роман ҳастанд, ки арзишҳои волеи ахлоқиву маънавии инсониро талкин мекунаанд.

Гумонам, хеле кам одамоне ёфт мешаванд, ки агар асарро нахонда бошанд, филми ҳунарии «Бими сафед» (номи роман «Бими сафеди гӯшсиёҳ», муаллифаш Гавриил Трополюский)-ро надида бошанд. Бим ғамхору ҳамдами доимии хӯҷаинаш аст, аммо як лаҳзаи ба сактаи дил гирифторм шудани соҳибаш ӯро ба саду як имтиҳони саҳт дучор мегардонад. Ин романро қорғардони машҳур Станислав Ростотский ба филм табдил додааст, ки нақши асосиро ҳунарипеаи маъруф Вячеслав Тихонов иҷро мекунад.

Аз нигоҳи умумӣ ба таснифи осори бадеии соҳаи анималистика тамоми ин асарҳоро ба радаи «Инсон ва табиат» шомил қардан дуруст менамояд. Дар адабиёти ҷаҳон адибоне ҳастанд, ки мавзӯи табиат ва таъсири он ба инсонро хеле фарох ва мутобиқ ба ҷаҳонбинии пешрафтаи худ ба таҳлил мегиранд, ки намунааш эҷодиёти Лев Толстой аст. Ин нависанда бештар бо роҳу равиши равонковӣ ба олами ботинии инсон ва ҳайвон дидаи таҳқиқ меҳӯзад ва ҳулосаҳои муҳими фалсафии иҷтимоӣ ҳосил мекунад.

Антон Павлович Чехов низ ҳамин навъ нависандаи моҳиятбин аст: ҳикоятӣ ӯ бо унвони «Қаштанка» ва «Пешонасафед» намунаҳои бехтарин дар ин навъи адабӣ ба шумор мераванд. Нависанда тавассути роҳу тарзҳои гуногуни таҳлили равонӣ психологияи зоологияи сағро ба намоиш мегузаранд: дар тасаввур хонанда сағ (Қаштанка) ҳамчун ҷонвари ниҳоят боақлу бохуш намудор

шуда, ҳатто қудрати фаҳму дарки неку бади олами ҳастиро пайдо мекунад. Дар қиссаи «Зумрад»-и Куприн ҳатто ҳоби асп ва қобилияти дар ҳаёт татбиқ шудани хобро аз ҷониби асп дидан мумкин аст.

Албатта, на ҳама адибоне, ки дар ин соҳаи наср асар меофаранд, қобилият ва истеъдоди яхелаи дар адабиёт татбиқ қардани андеша ва ҳикматҳои арзиширо доранд. Ба аксар нависандагон дар офариниши образҳои ҳайвонот истифодаи портрет ё қиёфаи равонӣ, гуфтугӯ бо худ ё монолог, ёддоштҳо, тасвири дунёи ботинии ҳайвонот хос аст. Яъне, ба қавли дигар, адибон ба ҳайвонот имкони сухан гуфтан, андеша қардан, мисли инсонҳо гоҳе рафтор қардан, ба ҳайвонот нисбат доданӣ вижагиҳои қирдорҳои одамай ва бозтоби дунёи дарунии онҳоро фароҳам меоранд ва маҳз ҷунин вижагиҳо ин навъи асарҳоро хонданбоб ва барои аксар хонандагон маҳбуб мегардонанд. Агар дар адабиёти ҷаҳон мо мисоле дарёфт қарданӣ шавем, ки ҳамаи ин унсурҳо яқҳо татбиқ шудаанд, пас ин мисол романи «Қалби як сағ»-и нависандаи овозадор Михаил Булгаков аст.

Дар умум, метавон чанд навъи осори бадеии ин соҳаи насрро ҷудо қард, ки ҳангоми мутолиаи доништанашон аз манфиат ҳолӣ нахоҳад буд. Аввалан, натурализи классикӣ, ки дар онҳо ёдқарди одамон муҳим нест, дар онҳо дунёи ҳайвонот ба таври алоҳида ва ҷудо аз дигар анвои мавҷудот манзур мегардад. Мисоли хуби ин гурӯҳ силсилаи «Ҳикояҳо дар бораи ҳайвонот»-и Сеттон-Томпсон аст.

Баъдан натурализи ҳамдилий, ки дар ин равию адибон қўиш мекунаанд, инсон ҳадашро дар мавқеи ҳайвонот тасаввур қунад, яъне, худро ҳамдигу ҳамдам ва ҳамсоии ин ё он ҷонварони тасвиршуда пиндорад.

Сеюм, равиюи анималистикаи антропологӣ ё инсонӣ, ки ҳадафи бузургтаре дорад. Рухияи ин осор ба он равона шудааст, ки инсонҳоро талкин мекунад, то аз рафтори ҳайвонот ҷизе ба худ бигиранд. Яъне, то ҳадди мумкин ҷонварон бо одамон ҳамсон тасвир мешаванд. Масалан, «Суруди уқоб»-и Максим Горкий ҳамин гуна руҳия дорад.

Ҷаҳорум, анималистикаи эҳсосӣ ё сентименталӣ, ки ба қаҳрамон имкон медиҳад, ки гузаштҳо ба хотир оварда, ин ё он ҷонвари замоне азизашро бо ваъзу ҳолати имрӯзааш қиёс қунад.

Панҷум, масалҳое, ки ҳамеша хонданбобанд ва асосан аз ахлоқу адабу маънавият маъно медиҳанд. Бузургтарин масалнависони адабиёти ҷаҳон Лев Толстой, Лессинг, Лафонтен, Крилов, Федр ва дар адабиёти мо, албатта, аз Убайди Зоконӣ ном гирифтаи ифтиҳор аст.

Ва ниҳоят, ин радаро афсонаҳои анималистии адабӣ ҳотима медиҳанд. «Китоби ҷунгли»-и нависандаи маъруфи инглиз Р. Киплинг бехтарин намунаи ин гурӯҳи асарҳост.

Дар адабиёти миллии мо низ адиберо ёфтан муҳол аст, ки дар осораш аз сарнавишти ҷонварон сухан наравта бошад, ҳам дар сатҳи қаҳрамони асосӣ ва ҳам лаҳзавӣ. Аммо дар ин миён нависанда Маҷид Салим батамом адиби анималист эътироф шудааст. Аксари осори ӯ дар васфи табиат ва гирудори олами ҳаявон таълиф шудаанд. Асарҳое, ки ӯ дар ҳамин пояи диду дарёфт эҷод қардаст, «Гурги похӯрда», «Зогеву доге», «Панҷаи ҳасрат», «Ҳикояҳо дар бораи ҳайвонот», «Мурғи даштӣ», «Аз пайи паланг», «Ҷўҷаи қабк», «Озодапаланг», «Шоҳпарак ва рангинкамон» мебошанд.

Муҳимтарин хушдори ин гурӯҳи адибон ҳамин аст, ки мардум табиатро бо ҳама бешу қамаш, бо ҳама шебу фарозаш ҳамчун ҳонаи умумии башарият эҳтиром ва ҳифз қунанд. Дар олам ҷизе нест, ки ба инсон дахл надошта бошад ва аз доираи таваҷҷуҳи ӯ берун монад. Ҳамин аст ҳикмати ин навъи адабиёти бадеӣ.

Ҳафиз РАҲМОН,
адабиётшинос

КОБИЛИЯТИ ЗЕҲНӢ

ҲАЛЛИ МАСЪАЛАҲО ДОИР БА ОЛИМПИАДА

(Идома аз шумораҳои гузашта)

Машғулияти бисту ҳаштум (синфҳои 5-7)

447. Бисёраъзогии дараҷаи се барқарор кунед, агар маълум бошад, ки он ҳангоми будан бо 0 ба итмом расида, ҳангоми ба $x=0$, $x+2$, $x+3$ тақсим намудан, ҳамеша бақияи 8-ро медиҳад.

448. Кадом бисёраъзогӣ ҳангоми ба дараҷаи 3 бардоштан бисёраъзогии $x^6+9x^5+30x^4+45x^3+30x^2+9x+1$ -ро медиҳад?

449. Дар кадом қиматҳои a ва b муодилаи $(x-a)^3-(x-b)^3=b^3-a^3$ дорои ҳалли ягона аст?

450. Дуаъзогии $2a^2+2b^2$ -ро дар намуди суммаи квадратҳои ду дуаъзогиҳо нависед.

451. Бисёраъзогии $x^4-2x^3-6x^2+2x+1$ -ро дар намуди суммаи квадратҳои се дуаъзогиҳо нависед.

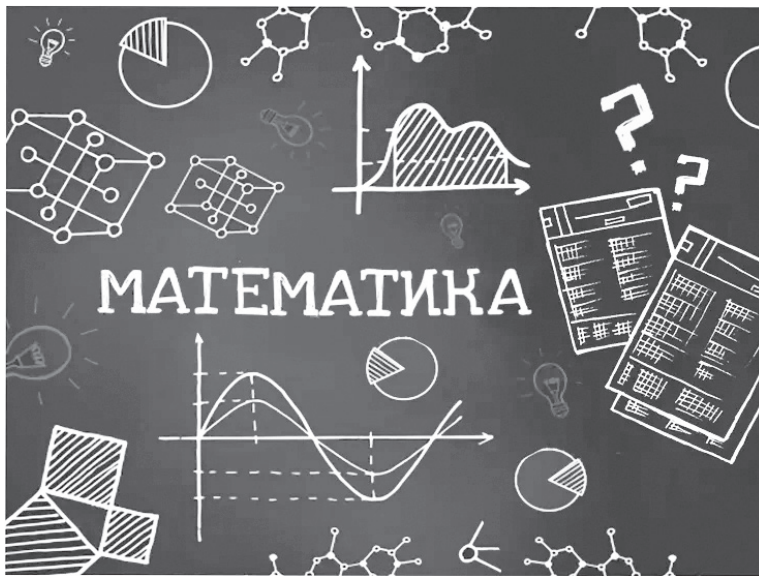
452. Дуаъзогии $3a^4+1$ -ро дар намуди суммаи квадратҳои се дуаъзогиҳо нависед.

453. $7+7^2+7^3+7^4+\dots+7^n$ ба 400 дар қимати дилхоҳи n тақсим мешавад?

454. Ифодаҳо сода кунед: $80(81^9+81^8+81^7+\dots+81^2+82)+1$

455. Диагонали трапетсия ба тарафи паҳлӯ перпендикуляр аст; кунҷи тези муқобили ин диагональ ба 40° баробар мебошад. Кунҷҳои боқимондаи ин трапетсия ёфта шаванд, агар дарозии асоси хурди трапетсия ба дарозии тарафи паҳлӯи дуюм баробар бошад.

456. Агар дарозии тарафҳои чоркунҷа баробар бошад, онро квадрат шуморидан

мумкин аст?

457. Бисёркунҷаи баробаркунҷ дода шудааст. Ибтот кунед, ки суммаи масофаҳо аз нуктаи дохилии он то ҳатҳои ростии ба тарафҳои бисёркунҷа муайян кардашаванда доимӣ мебошад.

458. Бигзор, M -нуктаи дилхоҳи дохилии секунҷаи мунтазами ABC бошад. Мавҷудияти секунҷаеро, ки тарафҳои он ба MA , MB ва MC баробар мебошад, ибтот карда шаванд.

459. Ибтот кунед, ки кубҳои дарозии гипотенузаи секунҷаи росткунҷа аз суммаи кубҳои катетҳо калон мебошад.

460. Дар хати рост k -то порчаҳо ҳамаин ҳел дода шудаанд, ки ҳар дутои онҳо ақаллан якто нуктаи умумӣ доранд. Ибтот карда шаванд, ки ақаллан якто нуктаи ба ҳамаи ин порчаҳо мутааллиқ мавҷуд аст.

461. Кунҷи ба 54° баробар дода шудааст. Чӣ ҳел бо пар-

гор ва хаткашак онро ба се ҳиссаи баробар тақсим намудан мумкин аст?

462. Секунҷаи тарафҳои a , b , c аз рӯи порчаҳои додашудаи $a+b$, $b+c$, $a+c$ сохта шаванд.

Ҳалли масъалаҳо ва нишондоди онҳо

447. $2(x-1)(x+2)(x-3)+8=2x^3+8x^2+2x-4$

448. x^2+3x+1 мешавад.

449. Муодила ба намуди $x^2(a-b)-x(a-b)(a+b)=0$ табдил дода мешавад, яъне, ҳангоми $a=b$ будан, решаи он адади дилхоҳи ҳақиқӣ ҳангоми $a \neq b$ будан решаҳои муодила $x=0$ ва $x=a+b$ мешавад. Бинобар ин, муодила дорои решаи ягонаи $a+b=0$, яъне, $x=0$ мебошад.

450. $2a^2+2b^2=a^2+2ab+b^2+a^2-2ab+b^2=(a+b)^2+(a-b)^2$ мебошад.

451. Бисёраъзогиро ба тариқи зерин гурӯҳбандӣ мекунем:

$x^4-2x^3+6x^2+2x+1=x^4-$

$2x^3+x^2+x^2+2x+1+4x^2=x^2(x-1)^2+(x+1)^2+(2x)^2$ мебошад.

452. Ифодаи додашударо бо методи гурӯҳбандӣ дар намуди суммаи квадратҳои се дуаъзогиҳо менависем:

$3a^4+1=(a^4+2a^3+a^2)+(a^4-2a^3+a^2)+(a^4-2a^2+1)=((a^2)^2+2a^2 \cdot a+a^2)+((a^2)^2-2a^2 \cdot a+a^2)+((a^2)^2-2a^2 \cdot 1+1^2)=(a^2+a)^2+(a^2-a)^2+(a^2-1)^2$

453. $7+7^2+7^3+7^4+\dots+7^n=(7(1+7+7^2+7^3)+\dots+7^{4n-3}(1+7+7^2+7^3))=7+7^5+7^9+\dots+7^{4n-3}$ мебошад.

454. $81^{10}80=81-1$, $82=81+1$ ишора карда, пас аз он қавсхоро кушода, аъзоҳои монандро ислҳо намудан лозим аст. Яъне, $80(81^9+81^8+81^7+\dots+81^2+82)+1=(81-1)81^9+81^8+81^7+\dots+81^2+81+1)+1=81^{10}$

455. Масъала 3 ҳал до-рад; 1) 80° ; 140° ; 40° ; 100° . 2) 40° ; 160° ; 20° ; 140° ; 3) $29^\circ30'$; 140° ; $150^\circ30'$; 40° ин ҳалро ба таври графикӣ ё бо ёрии тригонометрӣ ёфтан мумкин аст.

456. Не.

457. Масоҳати умумии бисёркунҷ ба суммаи $\frac{1}{2} \cdot a \cdot d_i$ баробар аст. a (тараф) ва масоҳат доимист, суммаи d_i низ доимист.

458. Аз даврзании секунҷаи додашуда дар атрофи худ, масалан, куллаи A ба кунҷи 60° истифода бурдан мумкин аст. Бигзор, бо ин роҳ аз нуктаи M нуктаи M' ҳосил карда шаванд, он гоҳ $\triangle M'MB$ секунҷаи матлуб мебошад, чунин $|M'M|=|AM|$, $|M'B|=|CM|$ мешавад.

459. Бигзор, a , b -дарозии катетҳо, C -гипотенуза бошад. Ҳосил мекунем: $c>a$, $c>b$, аз ин ҷо $ca^2>aa^2$, $cb^2>bb^2$ пас аз

ҷамъ кардан $(a^2+b^2)c>a^3+b^3$ ё $c^3>a^3+a^3$ ҳосил мешавад.

460. Бигзор, $A_1, A_2, A_3, \dots, A_k$ нӯғҳои чапи порчаҳои додашуда, $B_1, B_2, B_3, \dots, B_k$ -нӯғҳои ростии онҳо бошанд. Нуктаи дилхоҳи A_i ($i=1, 2, 3, \dots, k$) аз нуктаи дилхоҳи B_i чаптар мебошад ё бо он якҷоя мешавад (дар ҳолати баръакс, A_i B_i ва A_i B_i нуктаҳои умумӣ намедоштанд). Аз нуктаҳои аз ҳама росттарин ва аз нуктаҳои A_i аз ҳама чаптаринро мегишем. Порча ҳосил мекунем (ё дар ҳолати якҷоя шудани онҳо нукта), ки он дар ҳар яки аз порчаҳои додашуда мебошад.

461. То кунҷи 90° пурракунии кунҷи додашуда кунҷи 36° мебошад. Ин пурракуниро бо ду кунҷи баробар ҷудо кардан лозим аст, ки ҳар яки онҳо $\frac{1}{2}$ ҳиссаи кунҷи додашударо ташкил медиҳад.

462. Барои сохтани секунҷаи тарафҳои a , b , c аз рӯи порчаҳои додашудаи $a+b$, $b+c$, $a+c$ бояд кадомҳоро зерин иҷро карда шаванд:

1. Ҳосили ҷамъи се порчаи додашударо ҳисоб мекунем:

$S=(a+b)+(b+c)+(a+c)$ ё ки $S=2(a+b+c)$;

2. Суммаи тарафҳои секунҷаро меёбем: $a+b+c=\frac{S}{2}$;

3. Ҳар як тарафи секунҷаро бо истифодаи формулаҳои зерин муайян мекунем:
 $a=(a+b+c)-(b+c)$;
 $b=(a+b+c)-(a+c)$;
 $c=(a+b+c)-(a+b)$.

Мамадҷон МАХКАМОВ,
профессори кафедраи
методикаи таълими
математикаи ДДОТ
ба номи Садриддин Айни

БА ЁРИИ ОМӢЗГОРОН

Масъалаҳои химиявӣ

(Идома аз шумораҳои гузашта)

33. Зичии газ нисбат ба оксиген 2 баробар аст. Зичии онро нисбат ба гелий муайян кунед.

Ҳал: Аввалан массаи молярии газӣ якумро муайян мекунем:

$M_1 = D \cdot M_2 = 2 \cdot 32 \text{ г/мол} = 64 \text{ г/мол}$

Ин газӣ сулфит (SO_2) аст ва зичии онро нисбат ба гелий ҳисоб мекунем:

$D = \frac{M_1}{M_2} = \frac{M(SO_2)}{M(He)} = \frac{64}{4} = 16$

Ҷавоб: 16

34. Зичии газ нисбат ба гелий ба 11 баробар аст. Зичии онро нисбат ба гидроген муайян кунед.

Ҳал: Аввалан массаи молярии газӣ якумро муайян мекунем:

$M_1 = D \cdot M_2 = 11 \cdot 4 \text{ г/мол} = 44 \text{ г/мол}$

Ин газӣ карбонат (CO_2) аст ва зичии онро нисбат ба гелий ҳисоб мекунем:

$D = \frac{M_1}{M_2} = \frac{M(CO_2)}{M(H_2)} = \frac{44}{2} = 22$

Ҷавоб: 22

35. Зичии газ нисбат ба гелий ба 14 баробар аст. Зичии онро нисбат ба нитроген муайян кунед.

Ҳал: Аввалан массаи молярии газӣ якумро муайян мекунем:

$M_1 = D \cdot M_2 = 14 \cdot 4 \text{ г/мол} = 56 \text{ г/мол}$

Ин газӣ бутен (C_4H_8) аст ва зичии онро нисбат ба нитроген ҳисоб мекунем:

$D = \frac{M_1}{M_2} = \frac{M(CO_2)}{M(N_2)} = \frac{56}{28} = 2$

Ҷавоб: 2

36. Зичии нисбии гидрогенсулфидро нисбат ба аммиак муайян кунед.

Ҳал: Зичии газҳо бузургии нисбӣ мебошанд ва аз рӯи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$D = \frac{M_1}{M_2}$

Дар ин формула D -зичии газ, M_1 -массаи молярии газӣ якум ва M_2 -массаи молярии газӣ дуюм мебошад:

Д.ш.аст:
 $\frac{M_1(H_2S) = 34 \text{ г/мол}}{M_2(NH_3) = 17 \text{ г/мол}} = \frac{M_1}{M_2} = \frac{M(H_2S)}{M(NH_3)} = \frac{34}{17} = 2$

Ҷавоб: 2

37. Бо 71 г хлор чанд грамм калий ба реаксия дохил мешавад?

Ҳал: Реаксияи калийро бо хлор менависем ва массаи калий ба реаксия дохилшударо муайян мекунем:

$x \text{ г} \rightarrow 71 \text{ г}$

$2K + Cl_2 \rightarrow 2KCl$ $x = \frac{71 \cdot 78}{71} = 78 \text{ г}$

$78 \text{ г} \rightarrow 71 \text{ г}$

Ҷавоб: 78 г

38. Бо 14 г нитроген чанд грамм литий ба реаксия дохил мешавад?

Ҳал: Реаксияи нитрогенро бо литий менависем ва массаи литий ба реаксия дохилшударо муайян мекунем:

$x \text{ г} \rightarrow 14 \text{ г}$

$6Li + N_2 \rightarrow 2Li_3N$ $x = \frac{42 \cdot 28}{14} = 21 \text{ г}$

$42 \text{ г} \rightarrow 28 \text{ г}$

Ҷавоб: 21 г

39. Бо 33,6 л (ш.м.) оксиген чанд грамм алюминий ба реаксия дохил мешавад?

Ҳал: Реаксияи оксигенро бо алюминий менависем ва массаи алюминий ба реаксия дохилшударо муайян мекунем:

$x \text{ г} \rightarrow 33,6 \text{ л}$

$4Al + 3O_2 \rightarrow 2Al_2O_3$ $x = \frac{33,6 \cdot 108}{67,2} = 54 \text{ г}$

$108 \text{ г} \rightarrow 67,2 \text{ л}$

Ҷавоб: 54 г

40. Бо 16 г сулфур чанд грамм алюминий ба реаксия дохил мешавад?

Ҳал: Реаксияи сулфурро бо алюминий менависем ва массаи алюминий ба реаксия дохилшударо муайян мекунем:

$x \text{ г} \rightarrow 16 \text{ г}$

$2Al + 3S \rightarrow Al_2S_3$ $x = \frac{16 \cdot 54}{96} = 9 \text{ г}$

$54 \text{ г} \rightarrow 96 \text{ г}$

Ҷавоб: 9 г

41. Бо 0,1 мол натрий чанд грамм бром ба реаксия дохил мешавад?

Ҳал: Реаксияи натрийро бо бром менависем ва массаи бром ба реаксия дохилшударо муайян мекунем:

$0,1 \text{ мол} \rightarrow x \text{ г}$

$2Na + Br_2 \rightarrow 2NaBr$ $x = \frac{0,1 \cdot 160}{2} = 8 \text{ г}$

$2 \text{ мол} \rightarrow 160 \text{ г}$

Ҷавоб: 8 г

42. Бо 5,6 л оксиген (ш.м.) чанд грамм магний ба реаксия дохил мешавад?

Ҳал: Реаксияи оксигенро бо магний менависем ва массаи магний ба реаксия дохилшударо муайян мекунем:

$x \text{ г} \rightarrow 5,6 \text{ л}$

$2Mg + O_2 \rightarrow 2MgO$ $x = \frac{4,8 \cdot 5,6}{22,4} = 12 \text{ г}$

$48 \text{ г} \rightarrow 22,4 \text{ л}$

Ҷавоб: 12 г

С. ШОДИЕВ,
доктори PhD-и ДИТТ,
Ҷ. АЛИЕВ,
доштарҷӯи ДБССТ

Дар шашмоҳаи якуми соли равон дар вилояти Суғд 84 корхона мавриди истифода қарор гирифт.

БИСТСОЛАИ ОМУӢШИ ФАНӢОИ ДАҚИҚ

Абуабдуллоҳ Муҳаммад ибни Мусо Ал-Хоразмӣ тақрибан соли 780 таваллуд шудааст.

Ситораи тобноки илми ҳисоб

Ал-Хоразмӣ аз ҷавонӣ ба омӯзиши илмҳои замонаш пардохта, барои тақмили дониш аввал ба Ҳиндустон ва баъд ба маркази илми хилофати аббосӣ – шаҳри Бағдод рафт. Дар он ҷо ба Байтулҳикмаи Маъмун дохил шуда, ҳамроҳи бисёр олимони табиатшиносӣ риёзидон ба ғаёлияти илмӣ машғул шуд.

Дар натиҷаи тарҷумаи осори фалсафӣ, риёзӣ, тиббӣ, ҳайатшиносӣ ва ғайра (аз забонҳои юнонию сурияӣ ва пахлавию санскрит) бо ташаббуси Маъмун Байтулҳикма ба маркази илмӣ бузурге табдил ёфт, ки дар он Хоразмӣ, Абулфайз Бузҷонӣ, Исоҳиқ Ибодӣ, Аҳмади Фарғонӣ, Абулаббоси Найрезӣ, Абуҷаъфари Хуросонӣ, Абулфатҳи Исфажонӣ ва писарони Ибни Шоқир – Муҳаммад, Аҳмад ва Ҳасан барин олимони машҳур анъанаи тадрису таълимиро давом дода, ба ҳалли бисёр масъалаҳои илмӣ дақиқ кӯшидаанд ва дар асарҳои худ ба кашфиёти бузургии илмӣ ноил шуданд.

Ал-Хоразмӣ тақрибан соли 850 дар шаҳри Бағдод аз олам ҷашм пушидааст.

Муҳаммад Мусои Хоразмӣ дар рушди илми математика ҷаҳми шоиста дорад. Тибқи сарчашмаҳои таърихӣ, дар илми риёзӣ мисолу масъалаҳо бо ҳуруф навишта, ҳал мешуданд ва маҳз

Хоразмӣ бо ворид намудани аломатҳои математикӣ онро осон намуд.

Адади сифр (0)-ро низ ӯ комил мекунад. Олим дар яке аз китобҳои ӯ, ки доир ба ҳисоби ҳиндӣ, бори аввал ҳалли муодилаҳоро возеҳ нишон медиҳад. Китоби мазкур дар асри XII ба забони лотинӣ тарҷума шуда, дар рушди математикаи Ғарб мусоидат кардааст. Он ҳоло дар осорхонаи шаҳри Кембриҷи Британияи Кабир нигоҳдорӣ мешавад.

Маъруфтарин китобаш «Ал-ҷабр вал-муқобала»-ро низ дар мамлики Ғарб фаровон истифода бурдаанд. Донишмандони соҳа бар он назаранд, ки маҳз ҳамаи китобҳои боиси пайдоиши истилоҳи «алгебра» гардидааст.

Асари дигари Хоразмӣ «Китоб-ул-мухтасар фи ҳисоб ал-ҷабр вал-муқобала» зинаи нави тараққиёти математика аст. Дар асар маълумоти мухтасар доир ба иҷрои амалҳо бо ифодаҳои алгебраӣ, баъзе мисолҳо оид ба тарзи ҳалли алгебраиёи секунҷаҳо ва микдори зиёди масъалаҳо роҷеъ ба тақсими мерос, ки бо муодилаи тартиби як ифода карда мешаванд, гирд оварда шудаанд. Мутафаккири нишон медиҳад, ки ҳар гуна муодилаи квадратӣ бо истифодаи амалиёти ал-ҷабр ва ал-муқобала ба яке аз намудҳои зерин оварда мешавад:

($c > 0, ax^2 = bx, ax^2 = c, bx = c, ax^2 + bx = c, ax^2 = bx + c, ax^2 + c = bx$).

«Ал-ҷабр» (истилоҳи алгебра дар натиҷаи ба лотинӣ гардонидани ин калима пайдо шудааст) мусбат гардонидани аъзои манфии муодила мебошад, ки моҳияташ аз як қисм ба қисми дигари муодила гузаронидани аъзои манфии он аст. Акнун мувофиқи методи «ал-муқобала» аъзои монандро ислоҳ бояд кард. Чи тавре медонем, Хоразмӣ муодилаи $x^2 + 10x = 39$ -ро ба тарзи геометрӣ ҳал кардааст. Тарзи ҳалли муодилаи $x^2 + 21 = 10x$ -ро, ки ба Хоразмӣ тааллуқ дорад, меорем.

1. Микдори решаҳоро нисф намо $10 \div 2 = 5$.

2. Ин ададро ба худаш зарб намо: $5 \cdot 5 = 25$

3. Аз он ададро тарҳ намо: $25 - 21 = 4$

4. Аз реша барор: $\sqrt{4} = 2$

5. Ин решаро ҷамъ ва тарҳ намо: $5 + 2 = 7, 5 - 2 = 3$.

Агар ҳамаи амалиёти зикршударо бо як формула ифода намоем, он гоҳ формулаи $z = \frac{10}{2} \pm \sqrt{\left(\frac{10}{2}\right)^2 - 21}$ ҳосил мешавад.

Қоидаи умумии ёфтани ҳалли муодилаи квадрати намуди $x^2 + bx = c$ дар Аврупо танҳо соли 1544 аз тарафи математикӣ немис М. Штифел (1487-1567) баён карда шудааст. Математикҳои итолиёӣ Тарталия, Кардано, Бомбелли аввалин шуда решаҳои ман-

фино дар асри XVI ба эътибор гирифтаанд.

Вобастагии решаҳои муодилаи квадратино аз коэффитсиентҳои соли 1591 Виет кашф кардааст. Дар ишораҳои ҳозираи алгебраиёи теоремаи Виет ин тавр тавсиф карда мешавад:

$$x^2 - (a + b)x + ab = 0.$$

Хоразми бостонӣ дар рушди илм дар Шарқ нақши муҳим дошт. Муаррихон тасдиқ мекунанд, ки дар Хоразм илмҳои дақиқ – геометрия, тригонометрия, астрономия, топография, химия, минералогия ва дигар илмҳои табиӣ дар асрҳои VIII-IX ба дараҷаи баланд рушд кардаанд. Сатҳи баланд ва консентратсияи дониши ҷуғрофӣ ба тоҷирони Хоразм имкон дод, ки ба кишварҳои дур сафар кунанд. Вакте ки Хоразм ба ҳайати хилофати Араб дохил шуд, донишмандони он ба зудӣ ба туфайли истеъдод ва сатҳи баланди дониши энциклопедии худ шуҳрат пайдо карданд ва яке аз асосгузори як қатор илмҳои гардидаанд. Аввалин намоёндаи намоёни мактаби илми Хоразм Муҳаммад Хоразмӣ буд, ки ба қавли шарқшиноси америкоӣ Д. Сартон, «яке аз бузургтарин математикони ҳама давру замон» мебошад. Мероси илми олим дар соҳаи таърих, математика, астрономия ва ҷуғрофия аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ ҳамчун саҳми

бебаҳо дар рушди илми ҷаҳонӣ эътироф гардидааст. Асарҳои Ал-Хоразмӣ, алалхусус, арифметика ва алгебра борҳо ба як қатор забонҳои аврупоӣ тарҷума шудаанд ва далелҳои илмӣ дар онҳо пешниҳодшуда дар математика ва амалия васеъ истифода шудаанд. Бисёр ҳисобҳои, ки аз олим боқӣ мондааст, аҳамияти худро гум накардаанд. Аз ҷумла, номи Ал-Хоразмӣ дар китобҳои лотинӣ дар шакли *Algorithmus*, *Algorismus*, *Al-Khoarismus*, *Alcauresmus*, *Alhoharismus* ва ғайра зикр шудааст, ки дар навбати худ асоси арифметикаи наво – алгоритм гардид.

Таҳияи Маъруф НЕЪМАТОВ,
омӯзгори математика ва информатикаи МТМУ №9-и ноҳияи Шохмансур

Адади π як адади доимии математикӣ мебошад, ки тавассути он нисбат ба дарозии давра ба диаметр ифода карда мешавад ва ин адад тақрибан ба 3,14 баробар аст. Архимед яке аз аввалинҳо буд, ки чунин вобастагии ҷойбро байни дарозии доира ва диаметри он пай бурда, ҳисоб кард ва тахминии аввалини ададро муайян кард, ки ба $3\frac{1}{7}$ баробар аст.

Ғайр аз ин, ҳисоб намуд, ки ин адад аз $3\frac{10}{71}$ 10/71 калонтар, аммо аз $3\frac{1}{7}$ хурдтар мебошад.

Аввалин бор ин адад бо ҳарфи юнонии π аз ҷониби математикӣ бритониёӣ В.Чонс дар соли 1706 ишора гардид ва он пас аз пажӯҳишҳои Леонард Эйлер дар соли 1737 ба таври умум пазируфта шуд.

Адади π на танҳо дар геометрия, таҳлили математикӣ ё назарияи эҳтимолият, балки дар бисёре аз соҳаҳои дигари илм низ истифода мешавад.

Рекорди ҷаҳонии дар ёд доштани адади π -ро Суреш Кумари ҳиндӣ соҳиб шудааст, ки тавонист 70 030 аломати пас аз вергуло бе хато дар хотир нигоҳ дорад ва дар давоми 17 соати 14 дақиқа дубора тақрор созад. Ҳоло бо ёрии компютер пас аз вергул 5 триллион рақамро ҳисоб кардаанд, бинобар ин, муайян намудани ин адад то ҳол идома дорад.

Далелҳои ҷойиб. Адади π аз калимаи юнонии *perigēio* («давра») гирифта шудааст. Ин аломатро бори аввал соли 1706 математикӣ англис В. Чонс истифода бурда буд, аммо пас аз он ки Леонард Эйлер ба таври мунтазам истифода бурдани онро оғоз кард (аз соли 1736 сар карда), он ба таври умум

пазируфта шуд.

Пайдарпайии рақамҳои 0123456789 дар мавқеҳои зерини π пайдо мешавад: 17 387 594 880; 26 852 899 256; 30 243 957 439; 34 549 153 953; 41 952 536 161; 43 289 964 000.

Пайдарпайии рақамҳои 9876543210 дар мавқеҳои зерини π пайдо мешавад: 21 981 157 633; 29 832 636 867; 39 232 573 648; 42 140 457 481; 43 065 796 214.

Пайдарпайии рақамҳои 09876543210 дар мавқеи 42 321 758 803 пайдо мешавад.

Пайдарпайии рақамҳои 27182818284 (рақамҳои e) дар мавқеи 45 111 908 393 ҷойгир аст.

Пайдарпайии рақамҳои 314159 бори дуюм дар мавқеи 176451 пайдо мешавад. Ин пайдарпайи рақамҳо дар 10 миллион рақамҳои аввали π 7 маротиба пайдо мешавад.

Дар 200,000,000,000 аломати даҳии π рақамҳо бо басомади зерин пайдо шуданд:

Адади π ва рамзҳои он

Ҷадвал

0	1	2	3	4
2000030841	19999914711	20000136978	20000069393	19999921691
5	6	7	8	9
19999917053	19999881515	19999967594	20000291044	19999869180

Навиштани пайдарпайии ададҳои натуралӣ, ки аз рақамҳои онҳо π иборатанд, қатори зеринро ба даст меорем: 3,31314314131415314159... Ҳазор элементи аввали ин қатор ҳамагӣ 4 адади сода дорад.

Дар ҷойҳои даҳии π , 7,22113355 рақамҳои 2 мебошанд. Касрҳои 22/7 ва 355/113 ба π наздикшавии хуб доранд.

Адади π -ро на танҳо дар шакли даҳӣ, балки дар шакли дуй низ ифода кардан мумкин аст, яъне, бо истифода аз ду рақамҳои 0 ва 1. 11.0010010000111111011010100010001000101101000110000100011010011

Рӯзи π -ро дӯстдорони математика 14 март, соати 1:59 ҷашн мегиранд.

Ин ҷашни ғайрирасмӣ соли 1987 аз ҷониби физик аз Сан-Франсиско Ларри Шоу ихтироъ шудааст, ки дар системаи санаҳои амрикоӣ (моҳ/рӯз) санаи 14 март - 3/14 - ва вақти 1:59 бо разрядҳои аввали $\pi = 3.14159$ рост меояд.

Ин ҷашн одатан соати 1:59 (дар системаи 12-соата) таҷлил мешавад, аммо онҳое, ки низоми 24-соатаро риоя мекунанд, ин ҷашнро соати 13:59 дар шаб ҷашн мегиранд. Дар ин ҷашн дар васфи адади π , нақши он дар ҳаёти инсоният суҳанҳои таҳсинӣ

меҳонанд, расмҳои дистопии ҷаҳонро бидуни π тасвир менамоянд, бо π расми « π -шоҳ»-ро мепазанду тановул менамоянд. Бо расми ҳарфи юнонии « π » ё бо рақамҳои аввали худӣ рақам, нӯшокиҳо менӯшанд ва бозихое мекунанд, ки бо « π » сар мешаванд, муаммоҳо ва ҷистонҳои математикиро ҳал мекунанд ва дар атрофи ашёҳои ба ин адад алоқаманд рақс мекунанд.

Рӯзи 22 июл (22/7) қимати тақрибии π низ ҷашн гирифта мешавад.

Қобили зикр аст, ки Алберт Эйнштейн, созандаи назарияи нисбият дар ҳамаи рӯз ба дунё омадааст.

Дар ҷаҳон мучассамаи рақамҳои π мавҷуд аст. Он дар Сиэтл дар назди Осорхонаи санъат гузошта шудааст:

Клубҳои π низ ҳастанд, ки аъзоишон муҳлисони падидаи пурасрори риёзӣ буда, дар бораи адади π маълумоти наво ҷамъоварӣ ва барои кушодаи асрори он кӯшиш мекунанд.

Фарҳод ОЧИЛОВ,
Маҳина БАНДИШОЕВА,
Ҷовидон ВОҲИДОВ,
устодони Коллеҷи тиббии
ноҳияи Рӯдакӣ

АЗ ТАҶРИБА

Ба таълими эҷодиёти Хоҷа Ҳофиз Шерозӣ дар Барномаи таълимии синфи 9-ум ҳаши соат ҷудо гардида, аз муаллим тақозо мешавад, ки ҳар соатро дар мувофиқа ба мавзӯҳои таълимии китоби адабиёт гузарад. Зимнан, фақат ҷиҳатҳои тарбиявии ғазалҳои шоирро дар дарсҳои муосир мавриди таҳлил қарор медиҳем, ки ба омӯзгорон муфид мебошад.

Ҳангоми гузаштани мавзуи «Мероси адабии шоир» диққати аҳли синфро ба микдори эҷодиёти Ҳофиз ҷалб менамоем, ки ҳамагӣ 495 ғазал, 5 қасида, 43 рубой, 34 қитъа ва 1 маснавӣ бо номи «Сокинома»-ро бо 4650 байт дар бар мегирад. Сипас ба шогирдон мегӯям, ки чаро Ҳофиз дар ғазал ба дараҷаи пайгамбарӣ эътироф шудааст? Ҷавобҳои шогирдон гуногунанд. Баъди саволу ҷавоб мазмунҳои асосии ғазали

**Агар он турки шерозӣ ба даст орад дили моро,
Ба ҳоли ҳиндуяш бахшам**

Самарқанду Бухоро ба шогирдон мефаҳмонам ва таъкид мекунам, ки ғазал ва ривояти мардумӣ дар ин заминаро барои дарси оянда аз бар намоёнд. Ҳангоми ба таври бадеӣ хондани байти сеюми ғазали мазкур:

**Ғигон, к-ин дӯлиёни шӯхи
ширинкори шахрошӯб,
Чунон бурданд сабр аз дил,
ки туркон хони яғмор**

диққати хонандагонро ба ибораи «дӯлиёни шӯхи ширинкори шахрошӯб» ҷалб мекунам, ки мақсади шоирро хеле ба маврид ифода мекунад, чунки туркону муғулон тамоми сарвату бойиғарии давлати моро монанди дуздон ба яғмо бурданд. Ба ҳамин минвол, дар фароварди таҳлили байти боло шогирдонро ба ватандӯстию ҳудодоҳии миллӣ даъват кардан ба мақсад мувофиқ аст, зеро авзои ҳаёти сиёсии

имрӯза печида аст. Сипас диққати аҳли синфро ба байти шашуми ғазал ҷалб менамоем:

**Насихат гӯш кун, чоно,
ки аз ҷон дӯсттар доранд
Ҷавонони саодатманд
панди пири доноро.**

Насихатҳои шоир имрӯз низ ба ҷавонони ояндасози давраи истиқлол хеле боарзиш мебошад.

Баъдан як банди мусамани шоири тавоно Абдурахмони Ҷомиро пешниҳод мекунам:

**Мақому манзалатат бодо
биҳишти ҷовидон, Ҳофиз,
Ҳазорон раҳматӣ Ҳақ бод
бар он хонадон, Ҳофиз!
Дуогӯи ғариби туст Ҷомӣ
дар қаҳон, Ҳофиз!**

**«Ғазал гуфтиву дур суфти,
биёву хуш бихон, Ҳофиз,
Ки бар назми ту афшонад,
фалак иқди Сурайёро».**

Баъди ин рӯчуи лирикӣ аз шогирдон, ки ғазалро аз ёд кардаанд, хоҳиш менамоем, ки ҳусни мактаи ғазали болоро муайян намоёнд. Пас аз андешаи шогирдонро шунидан, суҳбатро давом дода, аз манзалати суҳанофарии Ҳофиз ва воситаҳои тасвири бадеиро бамавқеъ истифода кардани шоир ёдовар мешавам. Инчунин, дар дафтарҳои луғати хонандагон калимаи ибораҳои душворфаҳм, монанди «икди Сурайё-галаситораи Парвин, мустағнӣ-бениёз, исмат-подомаи, бегуноҳӣ» навишта ва аз ёд карданро хоҳиш менамоем.

Тафсири ғазалҳои Ҳофиз Шерозӣ дар дарс

Дар дарсҳои навбатӣ муаллим имконият дорад, ки ғазалҳои дар барнома нишондошударо бо дарназардошти муносибати босалоҳият роҳандозӣ кунад. Дар дарси навбатӣ диққати аҳли синфро ба мазмуну мундариҷа ва муҳтавои ғазали «Ғам махӯр» ҷалб менамоем. Сараввал аз онҳо аз ёд хондани ғазалро тақозо мекунам. Баъди шунидани ғазал ва қироати он ба шогирдон ибраз мебарам, ки ба ин шеър адибони зиёде назира гуфтаанд ва аҳли адаб онро хуш пазируфтаанд, зеро рӯзгори Ҳофиз ба давраи ноором, пур аз қатлу ғорат, яъне ноумедӣ рост омадааст. Ҳофиз ҳамаи нокомиҳои халқро бо ҷашм меидид, вале ягона таскиндиҳандаи дилу руҳашро тавассути эҷод бароварда месохт. Сипас аз ғазали «Ғам махӯр» се байташро дар тахтаи синф навишта, фикру мулоҳизаҳои хонандагонро пурсон мешавам. Дар байни аҳли синф бахсу мунозира ба

вучуд меояд:

**Юсуфи гӯшаи боз ояд ба
Канъон, ғам махӯр,
Кулбаи эҳзон шавад рӯзе
гулистон, ғам махӯр!
Ин дили ғамдида ҳолаш беҳ
шавад, дил бад макун,
В-ин сари шӯрида боз ояд
ба сомон, ғам махӯр!
Даври гардун гар ду рӯзе бар
муроди мо нарафт,
Доиман яксон намонад ҳоли
давраи, ғам махӯр.**

Баъди шунидани бахсу мунозираи хонандагон фикр-хояшонро ҷамъбаст менамоем, ки аксаран хеле ҷавобҳои саҳеҳ медиҳанд. Дар давоми дарс диққати шогирдонро ба байти аввал ҷалб намуда, гуфтори халқии «Дунё ба умед, шайтон ноумед»-ро барои зехни онҳоро санҷидан ба миён мегузорам.

Байти дуюмро бошад, қироат карда, чунин таҳлил менамоем, ки ҳодисаи воқеаҳои солҳои 90-ум, ки Ватани азизамон ба ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ кашида шуд ва роҷеъ ба хидматҳои мондагори Сарва-

ри давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон маълумот медиҳам.

Дар машғулияти баъдӣ, ки таҳлили ғазали «Боди Наврӯзӣ» аст ва мегӯям, ки аксари адибони адабиёти классикӣ ва муосир дар бораи онини расмҳо, урфу одатҳои аҷдодонамон, ҷашнҳои Сада, Мехргон, Тиргон, хусусан, Наврӯзи Аҷам шеърҳои ғазалӣ сохтанд. Ҳаминро бояд зикр кард, ки идҳои ягон ҷанбаи динӣ надоранд ва надостанду ба мазҳаб алоқаманд набуданд. Пас аз суҳбати мукаддимаӣ аз девони Хоҷа Ҳофиз ғазали «Боди Наврӯзӣ»-ро ба таври бадеӣ ва мутантан қироат менамоем. Баъди қироат ва гӯшу хушшудани шогирдон фитаеро, ки Ҳофиз халқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, зиндаёд Одина Ҳошимов ба ин ғазал оҳанг бааст, мешунавонам. Шогирдон хеле бошавқ ба оҳанги мусикӣ ва тарзи сурудан марокзохир менамоянд.

Сипас байти аввали ғазалро дар тахтаи синф менависам:

**Зи кӯи ёр меояд насими
боди наврӯзӣ,
Аз ин бод ар мадад хоҳӣ,
ҷароги дил барафрӯзӣ.**

Аз шогирдон пурсон мешавам, ки Ҳофиз дар ин байт аз хонанда чӣ меҷӯяд? Ҷавобҳои шогирдонро гуногун, вале муҳтавои байтро хуб дарк кардаанд. Яъне, шоир аз омдани Иди Наврӯз муҳлисонашро огоҳ месозад ва таъкид менамояд, ки аз омдани Наврӯз бояд шодмонӣ кунед.

Муаллим вазифадор аст, ки вазъияти имрӯзро ба назар гирифта, барои тарбияи насли ояндасоз замина гузорад. Ба маврид аст, ки устодон аз хидматҳои Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар мақоми байналмилалӣ гирифтани Наврӯз ёдовар шаванд.

Давлаҳмад САБУРОВ,
омӯзгори МТМУ №20-и ноҳияи
Мир Сайид Али Ҳамадонӣ

КОНФЕРЕНСИЯИ АДАБӢ

Рӯзгори ибратбахши шоир

**Дар синфҳои ҳамагун VII-XI
баъди хатми ягон боби адабиёт
дар мактаб конференсияи
адабӣ гузаронида мешавад.**

Ҳангоми гузаронидани конференсия падару модарони хонандагонро низ ба мактаб даъват кардан айни муддаост. Конференсияи хонандагонро, албатта, ба нақша ва тайёрии муайян таъкид бояд намуд.

Барномаи конференсия бояд ҳаматарафа шавковар бошад. Барномае, ки мо барои конференсия пешкаш мекунем, аз 5 қисм иборат аст. Муаллим вобаста ба мавзӯе яке аз зерқисмҳои интихоб менамояд.

Қисми I. Маъруза. Зиндагиномаи Ҳабиб Юсуфӣ. Зермавзӯҳо: Лирикаи ишқӣ-ватандӯстӣ, фаъолияти илмӣ ва адабии Ҳабиб Юсуфӣ.

Дар конференсия ба сифати маърузагар баромад кардани омӯзгор ё як нафар хонандаи аълохон мумкин аст. Маъруза бояд мухтасар, пурмазмун ва дорои ҷанбаи хуби тарбиявӣ, ватандӯстӣ ва ҳештаншинӣ бошад.

Қисмати II. Хониши ифоданок. Барои хониши ифоданок чунин шеърҳоро

интихоб кардан ба мақсад мувофиқ аст:

1. Ба душмани Ватан – синфи XI.
2. Ишқи Ватан – синфи VII.
3. Ба Ватан – синфи VII.
4. Ватани дил – синфи VII.
5. Туфу бар ту, эй гурги малъун, туфу! – синфи XI.
6. Як замон аз паҳлуи шамсу камар ҳам бигзарем – синфи VII.
7. Ба ҳар кучот равам, дил диёри ман гӯяд – синфи XI.
8. Интиқом – синфи VII.
9. Муҳаббат ва ҳақиқат – синфи XI.
10. Аллаи зани казак – синфи XI.

Дар фарҷоми ин қисм шеърҳои Ҳабиб Юсуфӣ бо садои ровии маҳбуб, шодравон Маҳмудҷон Воҳидов шунавонида шавад.

Қисми III. Мусобиқаи зехнӣ. Дар конференсия гузаронидани мусобиқаи зехнӣ низ дорои аҳамияти бузург аст. Дар ин қисм аз рӯи эҷодиёти шоир саволҳои тартиб дода, санҷиш гузаронидан мувофиқи матлаб мебошад.

Намунаи саволҳо:

1. Ҳабиб Юсуфӣ кай ва дар кучо таваллуд шудааст ва кай ба Тоҷикистон омадааст?
2. Ў дар Сталинобод (ҳоло шаҳри Душанбе) дар кучо кор мекард?
3. Кай ба ҷанг рафт ва дар кучо ҳалок

гардид? Марқади ӯ дар кучост?

4. Шеърҳои давраи пеш аз ҷангии шоирро дар мавзуи Ватан номбар кунед.
5. Кадом мақолаҳои илмӣ ӯро хондаед?
6. Ашъори кадом шоирони русро тарҷума намудааст?
7. Ў бо кадом мукофоти давлатӣ қадрдонӣ шудааст?
8. Аз тарҷумаҳои ӯ кӣ шеър аз ёд мегӯяд?

Қисми IV. Намоиши филм. Дар ин қисм ягон филми бадеӣ дар мавзуи Ҷанги Бузурги Ватанӣ намоиш дода мешавад.

Қисми V. Хотима. Дар қисмати макур директори мактаб ба хонандагон барои суҳанронӣ, қироати шеър китоб, дафтар ва дигар ашёи хониш тухфа мекунад.

Ҳайрулло РАХИМОВ,
омӯзгори собиқадор, ноҳияи Варзоб

ТОЗАНАШР

Бахшида ба 35-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 90-солагии кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи умумии Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров маҷмуаи мақолаҳои илмӣ таҳти унвони «Салоҳияти касбии омӯзгорони муосир» ба таърифи рашид.

«Салоҳияти касбии омӯзгорони муосир»

Дар китоб таърихи 90-солаи кафедраи педагогикаи умумӣ ва фаъолияти устодони кафедраи инъикос ёфтааст. Он фарогири 69 мақолаи илмӣ мебошад.

Дар маҷмуа, ҳамчунин, масъалаҳои педагогӣ, салоҳиятҳои касбии омӯзгорон ва тавсияҳои педагогӣ ба омӯзгорони муосир дар ҷиҳати, мутолиаи он ба кулли омӯзгорону устодони олии муассисаҳои таълимӣ ва донишҷӯён судманд мебошад.

Моҳрӯза ҶАББОРОВА,
магистранти Донишгоҳи
давлатии Хучанд ба номи
академик Бобочон Ғафуров

ЗАҲМАТҚАРИН

Абдучаббор Абдурахимзодаро аз соли 1965-ум мешиносам. Писарбачаи ҳафтсолае, ки назар ба ҳамсолонаш як сару гардан боло буд, ба синфи якуми мактаби миёнаи рақами 33-и ноҳияи Колхозобод (ҳоло Чалолитдини Балхӣ) қадам гузошт ва аввалин ҳарфу нахустин дарсро аз ман, ки он сол ҳамчун муаллими синфҳои ибтидоии ҳамин дабистон кор мекардам, омӯхт.

Ҳанӯз наврас буди ба каломанзум шавқу ҳавас дошт. Аз овони мактабҳои лаёқату истеъдоди худро сайқал дода, аввалин ҷақидаҳои хомааш дар нашрияҳои «Пионери Тоҷикистон», «Машғал» ва «Ҳақиқати Колхозобод» (ҳоло «Навиди Балх») ба нашр мерасиданд.

Ҳангоми донишҷӯии факултети математикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории ба номи Т. Г. Шевченко (ҳоло ДДОТ ба номи устод Садритдин Айни) буданиш ҳамроҳи ҳамкурсаш, нависандаи шинохта Саидаҳмади Зардон дар маҳфили адабии шодравон Тилло Пӯлодӣ ғаёлона иштирок мекард ва дар баробари азхуд кардани нозукиҳои касби писандидааш, ашъори шоирону нависандагони классикӣ муосирӣ тоҷикро меомӯхт.

Соли 1980 донишгоҳи мазкурро бомуваффақият хатм намуда, ғаёлояти меҳнатнашро ҳамчун омӯзгори математика дар мактаби миёнаи рақами 33-и ноҳия оғоз бахшид.

— Солҳои зиёд омӯзгор будам, — зимни суҳбат мегӯяд

муаллими собикадор. — Аз муаллими мактаб то мудири шуъбаи маорифи ноҳия роҳи пурифтихорро тай кардам.

— Директори мактаби зодгоҳам будам, ки мудири вақти шуъбаи маорифи ноҳия Бобо Пиров (руҳаш шод бод!) маро ба наздаш даъват кард ва вазифаи роҳбари кабинети методии шуъбаи маорифро вогузор кард. Акнун таҷрибаи касбиямро ба муаллимони ноҳия меомӯзондам. Мефаҳмондам, ки дар мактаб омӯзгор танҳо нест, маъмурият ва ҳамкасбон бо муаллим ҳамроҳу ҳаммаслаканд. Омӯзгор, пеш аз ҳама, ба дониш, хирад, ғазилат ва баъдан бояд бо падару модари толибилм таъя намояд, дар он сурат дар таълиму тарбия саҳми бузург гузошта, рисолати худро бо сарбаландӣ иҷро карда метавонад. Ба омӯзгорон талқин мекардам, ки дар маркази диққати онҳо бояд хонанда қарор дошта бошад.

— Як рӯз собиқ вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Нуриддин Саид ба ҷойи қорам занг зад ва

Кордон, пуртаҷриба ва иқдомпеша

хоҳиш кард, ки ба наздаш ҳозир шавам, — афзуд Абдучаббор.

— Кордонӣ, донишу малака, лаёқати ташкилотчиӣ ва роҳбариятро ба назар гирифта, мудири шуъбаи маорифи ноҳия таъйинат кардам, — гуфта фармонро ба дастам супурд. — Камаратро маҳкам банд. Баланд бардоштани сифати таълиму тарбияи фарзандони меҳнаткашон ва беҳтар гардонидани касбияти омӯзгорон ва масъулияти бузург ба зиммаат, — таъкид намуд вазир.

— Аз ҷӣ бояд корро сар кунам? — ҳамин савол хангоми ба хона баргаштан дар сарам чарх мезад.

Пагоҳӣ ҳамаи муаллимони собикадори мактабу маориф-

ро барои маслиҳат ба машварат даъват намудам.

Дар натиҷаи дуруст ба роҳ мондани роҳбарӣ ва муносибати нек бо муаллимон, хонандагони мактабҳои ноҳия дар озмуну олимпиадаҳо на танҳо иштирок мекарданд, балки соҳиби диплому ифтихорномаву ҷоизаву медалҳо мешуданд.

Абдучаббор Абдурахимзода дафтари қайдҳоишро ҷазира мезад, гоҳ — гоҳ ба дарахтони дар ҳавлияш чун сарбозон сафороста назар мекард. Насими беғоҳӣ шоҳу навадаву барғҳои ниҳолҳои бодому шафтолу зардолуро маҳин меҷунбонд.

— Инсон аз рӯйи қору зиндагӣ соҳибоброӣ мешавад, — бо лаҳни ширин суҳбатро давом дод соҳиби хона.

Сипас дар ноҳияи Ҷилиқул (ҳозира Дӯстӣ) маро мудири маориф таъйин карданд.

— Корро аз шиносӣ бо мактабҳо, дар даст ҷузвдони пур аз китобу дастуралару барномаҳо ба ҳар як мактаб рафта, аз санҷиши на танҳо дониши хонандагон, балки ғаёлояти қорӣ муаллимон сар кардам.

Баъди панҷ соли бо муваффақият қор кардан сарвари раёсати маорифи ноҳияи Рӯдакиро бар зиммаам гу-

зоштанд. Зиёд ғап намезанам. Тамоми натиҷаи ғаёлоиятам дар китоби «Хӯшае аз дастовардҳои раёсати маорифи ноҳияи Рӯдакӣ» инъикос ёфтаанд, — гуён ҳамсухбат китоби бо муқоваи зебо орошта бо дастам супорид.

Ба фурсат онро ҷараф кардам. Дар китоб фикру андешаҳои сардори Раёсати маориф, ҳамкорон ва мутахассисон бо нишон додани далелҳо зикр гардида буд.

— Заҳмати мунтазаму софдилонаамро ба назар гирифта, бо нишони «Аълоҷии маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон» сарфарозам гардонданд, ки ин қадрдониҳо барои худ муқофоти баланд ҳисоб мекунам. Бо сари баланд ва қаноатмандӣ ба нафақа гуҷама карданд. Лекин раиси ноҳияи Чалолитдини Балхӣ Рустам Холиқзода маро даъват ба муовини мудири шуъбаи маорифи ноҳия таъйин кард.

Ҳоло Абдучаббор Абдурахимзода донишу малакаи худро баҳри баланд бардоштани савияи дониши шоғирдон ва беҳтар гардидани касбияти омӯзгорони ноҳия дарёғ намедорад.

Зариф ҒУЛОМ,
адиб

СИМО

Ин шахс ҳеҷ гоҳ пайи ному нишону ӯнвону муқофот нагаштааст. Омӯзгори «шоҳи фанҳо» — математика мебошад. Одами бисе ҳоксору шикастанафсест, умре аз пушти касби омӯзгорӣ нони ҳалол хӯрдааст.

пиада ҷӣ натиҷае ба даст меорад. Акнун ҳисоб кунед, ки дар давоми беш аз 40 сол ҷӣ қадар шоғирдонро ҳамроҳӣ кардааст, ки имтиҳон супоранд, ё дар олимпиада пирӯз гарданд. Мактаби рақами 9-и деҳаи Хидорҷеф бе ягон муқолиға, аз пешқадамтарин муассисаҳои таълимии ноҳияи Рошқалъа доништа мешавад. Устод Саидмамад Саидмамадов солҳост, ки дар он қор мекунад.

Борҳо бо ҷашми худ ди-

Ҳаққи устод аз падар беш аст

Дар мактаби мо омӯзгорони хуб бисёранд, вале ман меҳоман дар бораи муаллими математика, устод Аҳмадбой Шарифов, ки 47 сол инҷониб қору ғаёлоият доранд, суҳан ро нам. А. Шарифовро баъди хатми Донишгоҳи педагогии шаҳри Ленинобод (ДДХ ба номи академик Б. Ғафуров) дар МТМУ №16 ба ҳайси омӯзгори математика таъйин карданд. Натиҷаи заҳмати бардавому натиҷабархш ӯро сазовори нишони «Аълоҷии маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва ифтихорномаву сипосномаҳои зиёд гардондаанд. Устод дар синни нафақа бошанд ҳам, аз таълиму тарбияи шоғирдон дур нест. Солиёни зиёд роҳбари иттиҳодияи методӣ ва 22 сол вазифаи ҷонишини директор оид ба таълимиро бар дӯш дошт.

Аҳмадбой Шарифов на танҳо муаллим, балки мураббӣ, рафики хуб, мусоҳиби шавқовар ҳам буда, ҳамеша ба шоғирдонашон ғамаҳор буда, онҳоро ҳамаҷониба дастгирӣ мекунад.

Устод ният дошт, ки ғаёлоияти омӯзгориро баъди ба нафақа баромадан ба охир расонад. Аммо ба назар мерасад, ки мактабро бе ҷунин муаллимони фидой тасаввур қардан хеле душвор аст. Аҳли ҷомеаи омӯзгорӣ ва кумитаи падарону модарони муассиса аз устод хоҳиш карданд, ки ғаёлоияти ҳешро идома диҳад.

Устод бардаму саломатанд, хоҳиши шоғирдон, падару модарон ва ҷомеаи меҳнатиро пазируфта, дар муассисаи монда, то ҳол бо завқӣ дил, сидқан ба тарбияи насли наврас машғуланд.

Ҷамшед ТУРСУНОВ,
омӯзгор-равоншиноси
МТМУ №16-и шаҳри Истаравшан

Омӯзгори «шоҳи фанҳо»

Дар ёд дорам, ҳанӯз аз даврони Шуравӣ шоғирдони устод Саидмамад на ҷақат дар мактабҳои олии кишвар балки мактабҳои олии дигар ҷумҳуриҳо низ меҳонданд.

Чанд сол пеш, ки дар раёсати маорифи вилоят ғаёлоият доштам, дар шаҳри Хоруғ ба устод дучор омадам ва суҳбатамон тафсид. Баъдан аз устод суол кардам, ки дар ин тамузи тобистон ҷӣ зарурате дошт, ки шаҳр омадааст. Гуфт, ки ду шоғирдон ба Донишгоҳи байналмилалии шаҳри Бишкеки Ҷумҳурии Қирғизистон ҳуҷҷат супурдаанд ва ҳоло дар ин ҷо аз онҳо имтиҳон гирифта истодаанд. Пурсидам, ки дар ин донишгоҳ шоғирд доред ё на? Гуфт, ки камаш 6 нафар дар ин муассиса таҳсил доранд.

Одате дорад ӯ тамоми қору борашро як сӯ монда, хатман Хоруғ меояд, то худ шоҳид бошад, ки шоғирдаш ҷӣ хел имтиҳон месупорад, ё дар олим-

дам, ки устод баъди дарсҳо дар се-ҷор синф машғулиятҳои иловагӣ меғузаронад. ӯ шоғирдонро ба гуруҳҳо тақсим мекунад ва ҳар гуруҳ дар синфи ҷудогона мешинад. Гуруҳҳоро вобаста ба сатҳи донишу фаҳмиш дар синфҳо ҷобачо мекунад, лозим бошад, таълимиро аз ҷор амали математикӣ сар мекунад.

Писарам ба синфи 11 гузашт ва ҳост дар пеши устод муддате омодагӣ бинад, зеро меҳост барои хатми мактаб ба Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи М. С. Осимӣ дохил шавад. Худ дарк карда буд, ки аз математика донишаш барои дохил шудан ба мактаби олий қофӣ нест, вале аз деҳаи Лахшик то деҳаи Хидорҷеф роҳ дароз аст, бо вучуди ин, аз нияташ нагашт. Ҳар рӯз меғарфту меомад ва то бевақтӣ мисолу масъала ҳал мекард. Дар давоми ҳамаи соли таҳсил он қадар дафттарро пур

кард, ки шоҳд дар солҳои мактабхонӣ пур накарда буд. Ҳамаи ин гувоҳи он буд, ки омӯзгор то қадом сатҳ нисбат ба дарсу машғулиятҳо ва шоғирдон масъулият муносибати ҷиддӣ дорад. Баъди хатми мактаб бо писарам ба шаҳри Душанбе рафта, ҳуҷҷат супурдем. Пас аз чанд рӯз имтиҳонҳо оғоз ёфтанд. Ростӣ, дилам метапиду ғама меҳурдам, ки ҷӣ мешуда бошад. Ҷор ё панҷ рӯз аз имтиҳонҳо гузашт, ки ному насаб ва ҳоли довталабон дар лавҳаҳои саҳни донишгоҳ баромад. Дидам, ки писарам дар ҷойи дуом аст, яъне, натиҷаи хеле баландро ба даст овардааст. Ин танҳо як мисол аз зиндагии худам аст, вале ҷунин мисолҳо дар зиндагиномаи устод Саидмамад Саидмамадов басо зиёданд.

Устои заҳмакш бо нишони «Аълоҷии маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон» шараф-ёб гаштааст.

Ҷангибеки УЛҒАТШОҲ,
«Омӯзгор»

Дар телевизионҳои Чин 6 филми мустанади Тоҷикистон намоиш дода мешавад.

ЭЪЛОН

Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

барои ишғоли мансабҳои маъмурии хизмати давлатии холии зерин озмун эълон менамояд:

ДАСТГОҲИ МАРКАЗӢ

1. Мутахассиси пешбари раёсати назорати давлатии илм ва инноватсия, муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, касбӣ баъд аз муассисаи олии таълимӣ – 1 ҷой, маоши мансабӣ – 1890,80 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

2. Мутахассиси пешбари бахши муносибатҳои байналмилалӣ – 1 ҷой, маоши мансабӣ 1890,80 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

Раёсати Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илм дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон

1. Мутахассис – 1 ҷой, маоши мансабӣ 1398,10 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

Раёсати Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илм дар вилояти Сӯғд

1. Сардори раёсат – 1 ҷой, маоши мансабӣ 4002,35 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

2. Мутахассиси пешбар – 1 ҷой, маоши мансабӣ 1635,60 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

3. Мутахассис – 2 ҷой, маоши мансабӣ 1345,60 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

Раёсати Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илм дар вилояти Хатлон

1. Мутахассиси пешбар – 4 ҷой, маоши мансабӣ 1635,60 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

2. Мутахассис – 1 ҷой, маоши мансабӣ 1345,60 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

Шуъбаи Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илм дар минтақаи Қўлоби вилояти Хатлон

1. Мутахассиси пешбар – 1 ҷой, маоши мансабӣ 1635,60 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

Шуъбаи Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илм дар минтақаи Рашт

1. Сармутахассис – 1 ҷой, маоши мансабӣ 1809,60 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

1. Мутахассиси пешбар – 1 ҷой, маоши мансабӣ 1484,80 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

2. Мутахассис – 1 ҷой, маоши ман-

сабӣ 1218 сомонӣ, иловапулӣ барои собиқаи хизмати давлатӣ аз рӯйи чадвали ягонаи тарифӣ.

**Талаботи тахассусӣ
барои ишғолкунандагони
мансаби сардори раёсат:**

- таҳсилоти олии касбӣ, ихтисоси равияи омӯзгорӣ, илмҳои табиӣ, риёзӣ, дақиқ ва гуманитарӣ;

- 8 сол собиқаи умумии меҳнатӣ ё 7 сол собиқаи хизмати давлатӣ ё 3 сол обикаи хизмати давлатӣ дар мансабҳои категорияи дуюм;

- донишҳои касбӣ, қобилият ва малакаи роҳбарӣ, идоракунӣ, ташкилотчиӣ, ташаббускорӣ, банақшагирии раванди кор ва кор бо тобеон;

- донишҳои таърих, фарҳанг, муқаддасоти миллий, забони давлатӣ ва забонҳои хориҷӣ;

- одобу ахлоқи шоиста, ҳисси баланди эҳтиром нисбат ба ҳуқуқ ва озодиҳои инсон, шаҳрванд ва ҳамкорон;

- малакаи хуби муошират, аз ҷумла, маҳорати ба роҳ мондани ҳамкорӣ ҳангоми татбиқи манфиатҳои давлатӣ;

- малакаи кор бо компютер ва технологияҳои дигари иттилоотӣ.

**Талаботи тахассусӣ
барои ишғолкунандагони
мансаби сармутахассис:**

- таҳсилоти олии касбӣ, ихтисоси равияи омӯзгорӣ, илмҳои табиӣ, риёзӣ, дақиқ ва гуманитарӣ;

- 3 сол собиқаи умумии меҳнатӣ ё 2 сол собиқаи хизмати давлатӣ;

- донишҳои таърих, фарҳанг, муқаддасоти миллий, забони давлатӣ ва забонҳои хориҷӣ;

- одобу ахлоқи шоиста, ҳисси баланди эҳтиром нисбат ба ҳуқуқ ва озодиҳои инсон, шаҳрванд ва ҳамкорон;

- малакаи хуби муошират, аз ҷумла, маҳорати ба роҳ мондани ҳамкорӣ ҳангоми татбиқи манфиатҳои давлатӣ;

- малакаи кор бо компютер ва технологияҳои дигари иттилоотӣ.

**Талаботи тахассусӣ
барои ишғолкунандагони
мансаби мутахассиси пешбар:**

- таҳсилоти олии касбӣ, ихтисоси равияи омӯзгорӣ, илмҳои табиӣ, риёзӣ, дақиқ ва гуманитарӣ;

- 1 сол собиқаи умумии меҳнатӣ;

- донишҳои таърих, фарҳанг, муқаддасоти миллий, забони давлатӣ ва забонҳои хориҷӣ;

- одобу ахлоқи шоиста, ҳисси баланди эҳтиром нисбат ба ҳуқуқ ва озодиҳои инсон, шаҳрванд ва ҳамкорон;

- малакаи хуби муошират, аз ҷумла, маҳорати ба роҳ мондани ҳамкорӣ ҳангоми татбиқи манфиатҳои

давлатӣ;

- малакаи кор бо компютер ва технологияҳои дигари иттилоотӣ.

**Талаботи тахассуси
барои ишғолкунандагони
мансаби мутахассис:**

- таҳсилоти олии касбӣ, нопурра ё миёнаи касбӣ, ихтисоси равияи омӯзгорӣ, илмҳои табиӣ, риёзӣ, дақиқ ва гуманитарӣ;

- донишҳои таърих, фарҳанг, муқаддасоти миллий, забони давлатӣ ва забонҳои хориҷӣ;

- одобу ахлоқи шоиста, ҳисси баланди эҳтиром нисбат ба ҳуқуқ ва озодиҳои инсон, шаҳрванд ва ҳамкорон;

- малакаи хуби муошират;

- малакаи кор бо компютер ва технологияҳои дигари иттилоотӣ.

Барои иштирок дар озмун ҳуҷҷатҳои зерин пешниҳод карда мешаванд:

- ариза ба унвони роҳбари мақомат;

- варақаи шахсии баҳисобирии кадрҳо;

- тарҷумаи ҳол;

- нусхаи шиноснома;

- нусхаи ҳуҷҷатҳо дар бораи таҳсилот;

- маълумотнома оид ба вазъи саломатӣ, шакли 038УЕ;

- нусхаи гувоҳнома дар бораи додани рақами мушаххаси андозсупоранда (РМА);

- маълумотнома аз мақомоти андоз дар бораи даромадҳо ва вазъи молумулкӣ;

- маълумотнома оид ба доғи судӣ;

- нусхаи дафтарчаи меҳнатӣ (ба ғайр аз ҳолатҳое, ки шахс собиқаи меҳнатӣ надорад);

- нусхаи сугуртаи иҷтимоӣ ва нафақа (СИН);

- нусхаи маълумотнома дар бораи бақайдгирии давлатии дактилоскопӣ;

- нусхаи билети ҳарбӣ (барои шахсоне, ки хизмати ҳарбиро адо наму-даанд);

- 2 дона акси андозаи 4х6 ва 2 дона акси андозаи 3х4;

- маълумотнома (справка-объективка) бо акси ранга.

Нишонии қабули ҳуҷҷатҳо:

Шаҳри Душанбе, ноҳияи Шохмансур, кӯчаи Садриддин Айний-126, шуъбаи кадрҳо, таъминоти ҳуқуқӣ, эътироф ва баробарарзиши ҳуҷҷатҳои таҳсилот дар давлатҳои хориҷӣ (Комбинати полиграфии шаҳри Душанбе, ошонаи 3), телефонҳо: 225-83-28, 225-83-32.

Мухлати охирини қабули ҳуҷҷатҳо баъд аз 21 рӯзи наشري эълон дар бораи гузаронидани озмун.

МАОРИФИ ҶАҲОН

Булғористон

Таҳсил дар Булғористон барои ҳамаи шахсони аз 7 то 16-сола ҳатмист. Инчунин, дар тамоми муассисаҳои давлатӣ таҳсилоти роӣгон ба роҳ монда шудааст. Дар кӯдакистон ва мактабҳо забони расмӣ таълим булғорӣ мебошад.

Бояд қайд кард, ки таҳсил дар муассисаҳои таълимӣ то синфи 12 роҳандозӣ гардидааст. Ғайр аз ин, дар Булғористон таҳсилоти касбӣ низ амал мекунад, ки ба наврасон ҷиҳат омӯзиши касбу кори гуногун кумак мерасонад.

Ботсвана

Низоми маорифи Ботсвана ба 3 зина тақсим мешавад:

1. Таҳсилоти ибтидоӣ аз 6-солагӣ оғоз ёфта, 7 сол идома меёбад. Дар анҷом хонандагон имтиҳони умумимиллӣ - PSLE (Primary School Leaving Examination) месупоранд.

2. Таҳсилоти миёна аз синфи 8 то 12-ро дар бар мегирад.

3. Таҳсилоти олии дар коллеҷҳо ва донишгоҳҳо амалӣ мешавад.

Ватикан

Ватикан аз ҷиҳати масоҳат хурдтарин давлати ҷаҳон мебошад. Новобаста ба ин, низоми маорифи ин кишвар аз дигар мамлакатҳои ҷаҳон фарқ мекунад.

Хонандагони синфҳои болоӣ дар мактабҳо фанҳои фалсафа, забонҳои атиқа (лотинӣ, юнонӣ), математика, биология, кимиё, физика, таърих, ҷуғрофия, забонҳои англисӣ, италийвӣ (забони расмӣ гуфтугӯ дар Ватикан), олмонӣ ва фаронсавиро меомӯзанд. Фанҳои мусиқӣ, санъати тасвирӣ, ахлоқ ва маданияти шаҳрвандӣ, технология ва компютер ба гурӯҳи фанҳои иловагӣ шомиланд.

Гватемала

Аксари аҳолии деҳот ва минтақаҳои кӯҳии Гватемала қавмҳои Майя мебошанд. Забони таълим дар муассисаҳои таълимӣ асосан испанӣ буда, барномаҳои таълимӣ дар минтақаҳо ба он нигаронида шудаанд, ки фарҳанги Майя ва забонҳои маҳаллӣ нигоҳ дошта шаванд. Аз ин рӯ, дар низоми маорифи ин кишвар барномаҳои таълимии дузабона ба роҳ монда шудааст.

Ҳамчунин, дар раванди таълими дузабона норасоии омӯзгорони соҳибтаҳассус ва маводи дарсӣ бо забонҳои маҳаллӣ ба назар мерасад.

Малдив

Дар Малдив шумораи мактабҳои олии зиёд нестанд, зеро он кишвари на он қадар бузург аст. Ҳамзамон, барои фаро гирифтани донишомӯзон ба муассисаҳои олии коллеҷҳо низ фаъолият мекунад. Донишгоҳи миллии Малдив аз мактабҳои олии машҳури ин мамлакат ба ҳисоб рафта, дорои барномаи таълимии Computer Science (илми компютерӣ) мебошад. Айни ҳол талабот барои таҳсил дар ин самт хеле афзудааст. Ғайр аз ин, барои ҳавасмандгардонии донишҷӯён стипендия пешниҳод шудааст. Донишҷӯёни хориҷӣ, ки бо баҳои аъло таҳсил мекунанд, соҳиби стипендия гардида, аз пардохти маблағи таҳсил озод карда мешаванд.

Таҳияи Ирода ТИЛАБОВА,
«Омӯзгор»

АНИС

Хониш яке аз омилҳои муҳимми инкишофи зеҳнӣ ва маънавии кӯдак буда, барои бештар зиёд намудани шавқу ҳаваси онҳо кумаки падару модар ниҳоят муҳим аст.

Аз ин лиҳоз, барои боз ҳам хубтар ба роҳ мондани машғулиятҳои хониши оилавӣ аз ҷониби волидайн ба фарзандон хондани афсона ё нақл кардани мазмунҳои он бисёр шавқангез ва муфид мебо-

Роҳҳои ҷалби кӯдакон ба китоб

шад. Чунин муносибат ба рушди зеҳнии кӯдак ва муваффақ шудан дар дарсҳо мусоидат мекунад. Бинобар ин, ҳамаҷуз ҳадди ақал 20 дақиқа бо овози баланд хондани китоби бадеӣ таҳайюлот, хотира, маҳорати дуруст баён кардани фикр, малақаҳои гӯш кардан ва захираи луғавии кӯдакро ғани мегардонад.

Ҳангоме ки кӯдак калимаи ношинос ё душвореро нафаҳмад, ба ӯ

маънояшро фаҳмондан лозим, то ки захираи луғавиаш ғани шавад.

Роҳҳои бехтарини хондани китобро ба кӯдакон ёд дода, онҳоро бо китобҳои расмдор шинос намоед, то маҳорати забондонияшон сайқал ёбад. Кӯшиш кардан зарур аст, ки аз хурдсолӣ дар қалби кӯдак меҳри китобхонӣ пайдо гардад.

Абдулло БОБОНАЗАРОВ,
омӯзгори биология ва географияи ноҳияи Рӯдакӣ

Дар Тоҷикистон озмунҳои ҷумҳуриявии «Бехтарин ҳамсар» ва «Фарзанд – боғи падару модар» гузаронида мешаванд.

Донишгоҳи давлатии тиббии Хатлон

барои соли таҳсили 2025-2026 ҷиҳати ишғоли ҷойҳои кори ҳоли озмун эълон менамояд:

- 1. Кафедраи анатомияи нормалӣ ва забони латинӣ**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм, дотсент;
 - саромӯзгор;
 - ассистент.
- 2. Кафедраи забонҳо**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм, дотсент;
 - номзади илм, саромӯзгор;
 - саромӯзгор;
 - омӯзгор.
- 3. Кафедраи химияи тиббӣ ва экология**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм, дотсент;
 - саромӯзгор;
 - омӯзгор.
- 4. Кафедраи физикаи тиббӣ ва информатика ба номи Саъдулло Ситамов**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм, дотсент;
 - номзади илм, саромӯзгор;
 - омӯзгор.
- 5. Кафедраи фанҳои ҷомеашиносӣ**
 - номзади илм; саромӯзгор;
 - саромӯзгор;
 - омӯзгор.
- 6. Кафедраи фанҳои муолиҷавии №1**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм, саромӯзгор;
 - саромӯзгор;
 - ассистент.
- 7. Кафедраи фанҳои муолиҷавии №2**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм, саромӯзгор;
 - саромӯзгор;
 - ассистент.
- 8. Кафедраи фанҳои ҷарроҳии №1**
 - номзади илм; дотсент;
 - саромӯзгор;
 - ассистент.
- 9. Кафедраи фанҳои ҷарроҳии №2**
 - номзади илм, дотсент;
 - номзади илм, саромӯзгор;
 - ассистент.
- 10. Кафедраи фанҳои ҷарроҳии №3**
 - номзади илм, дотсент;
 - номзади илм, саромӯзгор;
 - ассистент.
- 11. Кафедраи акушерӣ-гинекологӣ ва тиббии оилавӣ**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;

- номзади илм, дотсент;
 - номзади илм, саромӯзгор;
 - саромӯзгор;
 - ассистент.
- 12. Кафедраи фанҳои педиатрӣ**
 - номзади илм, дотсент;
 - ассистент.
 - 13. Кафедраи беҳдошт ва эпидемиология**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм; дотсент;
 - саромӯзгор;
 - ассистент.
 - 14. Кафедраи бемориҳои стоматологӣ**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - доктори илм, дотсент;
 - ассистент.
 - 15. Кафедраи физиологияи нормалӣ ва патологӣ**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм, дотсент;
 - ассистент.
 - 16. Кафедраи анатомияи патологӣ, тиббии судӣ ва гистология**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм; дотсент;
 - ассистент.
 - 17. Кафедраи фармакология ва микробиология**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - саромӯзгор;
 - ассистент.
 - 18. Кафедраи бемориҳои сироятӣ ва дарматовенерология**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм, дотсент;
 - ассистент;
 - 19. Кафедраи ҷарроҳии №4**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм, дотсент;
 - ассистент.
 - 20. Кафедраи бемориҳои дарунӣ**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм, дотсент;
 - ассистент.
 - 21. Кафедраи биохимия ва биологияи тиббӣ**
 - мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
 - номзади илм, дотсент;
 - ассистент.

- 22. Шуъбаи таълим**
 - сардор.
 - 23. Деканати факултетҳо**
 - деканҳои факултетҳо.
 - 24. Шуъбаи илм ва инноватсия**
 - сардори шуъба.
- Номзадҳо бояд ба талаботи зерин ҷавобгӯ бошанд:**
- маълумоти олии тиббӣ ва таҳассусӣ;
 - собиқаи корӣ аз рӯйи ихтисос на камтар аз 3 сол дошта бошад (барои дипломи аъло, ординатори клиникӣ, магистратура бе собиқаи корӣ);
 - донишони асосҳои илми педагогика ва психология;
 - кор кардан дар компютер ва шабакаи интернет;
 - донишони хатмӣ забони давлатӣ ва як забони хориҷӣ (доштани сертификат);
 - қобилияти коммуникативӣ ва ташкилотчиӣ.
- Имтиёз ба дорандагони дараҷаи илмӣ ва дараҷаи таҳассусӣ дода мешавад.
- Барои иштирок дар озмун ҳуҷжатҳои зерин пешниҳод карда мешаванд:**
- ариза ба номи ректори донишгоҳ;
 - варақаи баҳисобгирии кадрҳо;
 - тарҷумаи ҳол;
 - нусхаи дипломҳо;
 - 6 адад расми 3х4;
 - нусхаи дафтарчаи меҳнатӣ;
 - нусхаи шиноснома;
 - нусхаи РМА-ИНН (рақами мушаххаси андозсупоранда);
 - нусхаи РМИ-СИН (сугуртаи иҷтимоӣ);
 - маълумотномаи тиббӣ – №038;
 - маълумотнома оид ба надоштани доғи судӣ;
 - тавсифнома аз ҷойи кори пешина.

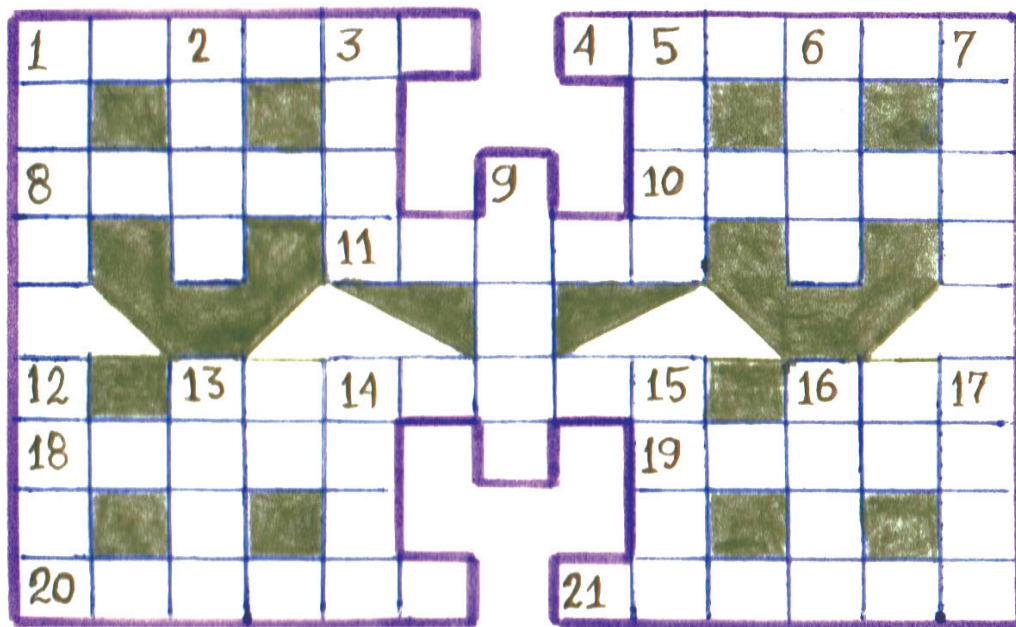
Ҷиҳати иштирок дар озмун маълумотнома (CV)-и номзадон аз 01.07.2025 ба суроғи ноҳияи Данғара, кӯчаи Исмаи Шариф - 3, тел.: 98-107-51-51; (83312)21074; (83312)21034 қабул карда мешавад.

Инчунин, номзадон метавонанд ҳуҷжатҳои худро ба почтаи электронии info@khatmedun.tj ирсол намоянд.

Музди миёнаи кормандон вобаста ба вазифаҳо аз рӯйи 1,0 воҳиди корӣ аз 2000 то 5000 сомонӣ муқаррар шудааст.

Музди миёнаи кормандон вобаста ба вазифаҳо аз рӯйи 1,5 воҳиди корӣ аз 3000 то 7500 сомонӣ муқаррар шудааст.

САЙҚАЛИ ЗЕҲН

Муаммони «Дафтар»

Аз боло ба поён:

1. Навъи себ. 2. Галаи чорпоён. 3. Пайвандаки шартӣ. 5. Нобино бо забони арабӣ. 6. Ибодатгоҳ. 7. Ихтисораи русии Агентии миллии иттилоотии Тоҷикистон 9. «Аз дӯзахӣён пурс, ки *** бихишт аст» (Саъдӣ). 12. Ҳаммаҳои «хунук». 13. Ифодакунандаи вожаи «тамоман», «умуман». 14. Ишораҷонишин. 15. Навъи санъати сухан, мафҳуми адабиётшиносӣ. 16. ***и Шерозӣ, шоири адабиёти классикии тоҷику форс. 17. «Баъди султонӣ гадоӣ хуш намеояд ***» (Қамоли Хучандӣ).

Аз чап ба рост:

1. Мушиқидони замони Хусрави Парвиз. 4. Як қисми бадан. 8. *** Ҳакимзода Нисӣ – адиби ўзбекзабон. 10. Паранда. 11. Гул, исми занона. 14. Шакли чамъи вожаи «маънӣ». 18. Исми занонаи тоҷикӣ. 19. Сухани пуч, сафсата. 20. Воситаи хониш. 21. Қитъаи олам.

Мураббӣ Ҳотами ҲОМИД,
«Омӯзгор»

Ҷавоби муаммони «Имло»

Аз боло ба поён:
1. Раис. 2. Осон. 3. Само. 4. Анис. 5. Ма-
стоба. 6. Иттифоқ. 7. Асп. 8. Мин. 9. Хирс. 10. Асно. 11. Имло. 12. Саҳл.

Аз чап ба рост:
1. Рибо. 3. Сина. 4. Амир. 5. Бист. 6. Анҷом. 7. Раҳим. 8. Боис. 9. Бақо. 10. Сино. 11. Очил.

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Шаҳодатномаи гумшудаи АБ №407587, ки онро соли 1975 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №35 ба номи Юсуфбеков Рустамбеки ноҳияи Шохмансури шаҳри Душанбе ба Алимова Фаридат Кутбудиновна додааст, эътибор надорад.

Шаҳодатномаи гумшудаи Т-АТУ №1022445, ки онро соли 2022 муассисаи давлатии таҳсилоти миёнаи умумӣ (ғоибона) барои наврашон ва калонсолон дар назди Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Назаров Анварҷон Хуршедович додааст, эътибор надорад.

МУАССИС
Вазорати маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

САРМУҲАРИР
Эҳсон САФАРЗОДА
225-81-55

ҲАЙАТИ ТАХРИРИЯ

Раҳим САИДЗОДА
Абдулло РАҲМОНЗОДА
Ҳомид ҲОШИМЗОДА
Равшан КАРИМЗОДА
Лутфия АБДУЛҲОЛИҚЗОДА
Бадриддин МУЗАФФАРЗОДА
Қобилҷон ХУШВАХТЗОДА

«Омӯзгор» тахти рақами 271/рз-97, аз 27.09.2021 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нав номнавис шуда, тахти рақами 0110005977 дар Кумитаи андозии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайди давлатӣ гирифта шудааст. Нашрия ба хотири чандандешӣ маводе низ ба таъ мерасонад, ки идораи ҳафтанома метавонад бо муаллифони ҳам-фикр набошад ва барои онҳо масъулиятро ба уҳда нагирад.

Навиштаҳо ва суратҳои ба идораи ҳафтанома воридгашта баргардонида намешаванд. Идораи ҳафтанома навиштаҳои дар ҳаҷми на бештар аз 4 саҳифаи компютери андозаи 14 (фосилаи 1,5)-и ҳарфи Times New Roman Tj қабул менамояд.

ҲАЙАТИ ЭҶОДӢ

Насриддин ОХУНЗОДА
(ҷонишини сармуҳаррир)
Шодӣ РАҶАБЗОД
Ҳотами ҲОМИД 225-81-57
Шаҳноза БОБОМУРОДОВА
(муҳаррирон)

МУХБИРОН

Ирода ТИЛАБОВА
Хуршеда АЗИЗОВА
(шаҳри Душанбе)
Ҷангибеки УЛҶАТШОХ
(ВМКБ)
Сухроб АЗИЗӢ
Худододи ИСЛОМ
(вилояти Хатлон)
Нуъмон РАҶАБЗОДА
(вилояти Сугд)

Саодат ЭРҶАШЕВА 225-81-61
(масъули обуна)
Зарнисор НИЗОМОВА
(хуруфчин)

Ҳафтанома дар матбааи нашриёти комплексии «Шарқи озода» ба таъ расид. Индекси обуна: 68850. Адади нашр: 40246 нусха

Почтаи электронӣ:
p.omuzgor@maorif.tj
Сомонаи ҳафтанома:
www.omuzgor-gazeta.tj

QR - коди сомонаи
расмӣ нашрияи
«Омӯзгор»

Навбатдори шумора
Ш. Раҷабзод